

MOSINA

OŚ.601.2.2019.MT

Burmistrz Gminy
Mosina

Rada Miejska w Mosinie
Wpł. dnia 24.10.2019 r.
Nr sprawy

Mosina, 24 października 2019 r.

Pani
Małgorzata Kaptur
Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Mosinie
/w miejscu/

Szanowne Pani Przewodnicząca

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1396 z późn. zm.), Burmistrz Gminy Mosina przekazuje w załączeniu do niniejszego pisma poprawiony Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018.

2 pozycjami

Z up. Burmistrza
Adam Fichowski
Zastępca Burmistrza

Załącznik: Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018.

Otrzymują:

1. Adresat,
2. a/a.

Sprawę prowadzi: Martyna Tonińska, Inspektor ds. Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa, tel. 61-8109-547.

eko-precyzja

www.eko-precyzja.eu

biuro@eko-precyzja.eu

RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY MOSINA ZA LATA 2017-2018

Wykonawca:

Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

Mosina, październik 2019

Wykonawca:

Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

43-450 Ustroń ul. Sikorskiego 10

tel. +48 512 110 314; fax (33) 487 63 98

biuro@eko-precyzja.eu

Spis treści

1. Wstęp.....	4
1.1. Podstawa prawna.....	4
1.2. Okres sprawozdawczy	4
1.3. Źródła danych	4
1.4. Autorzy sprawozdania	4
1.5. Zakres opracowania.....	4
2. Charakterystyka gminy	5
2.1. Położenie	5
2.2. Komunikacja	7
2.3. Demografia	7
2.4. Energetyka, sieć gazowa	10
2.5. Zasoby geologiczne	10
2.6. Gleby	13
2.7. Klimat.....	14
2.8. Wody powierzchniowe i podziemne.....	14
2.9. Formy ochrony przyrody.....	16
3. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina	25
4. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska.....	51
5. Ocena systemu monitoringu.....	51
5.1. Ochrona powietrza	57
5.2. Zasoby wodne.....	58
5.3. Gospodarka wodno-ściekowa	62
5.4. Hałas.....	62
5.5. Pola elektromagnetyczne	63
5.6. Gospodarka odpadami.....	64
6. Podsumowanie.....	67
Spis tabel.....	68
Spis rysunków	68

1. Wstęp

1.1. Podstawa prawna

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. 2019.1396 z późn. zm.) organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty z wykonania programów, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy. Ostatni Program Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina został przyjęty Uchwałą Nr XVIII/110/15 Rady Miejskiej w Mosinie z dnia 24 września 2015 r. Program Ochrony Środowiska ma na celu realizację Polityki Ekologicznej Państwa na poziomie gminnym.

1.2. Okres sprawozdawczy

Niniejszy Raport z realizacji *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022* sporządzono na podstawie analizy realizacji zadań zawartych w *Programie*, określonych dla Gminy Mosina. Raport obejmuje okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2018 r.

1.3. Źródła danych

Dane wykorzystane podczas sporządzania niniejszego raportu pochodzą z Urzędu Miejskiego w Mosinie, Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu, Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu, Nadleśnictwa Babki, Nadleśnictwa Konstantynowo, Wielkopolskiego Parku Narodowego, Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu, Zarządu Dróg Powiatowych w Poznaniu oraz przedsiębiorstwa Aquanet S.A.

1.4. Autorzy sprawozdania

Autorami sprawozdania są pracownicy Zakładu Analiz Środowiskowych Eko-Precyzja, w składzie: mgr Paweł Czupryn oraz mgr Adam Gawron.

1.5. Zakres opracowania

W skład niniejszego Raportu wchodzi następujące składowe:

- Charakterystyka gminy Mosina
- Zakres realizacji Programu,
- Ocena realizacji Programu,
- Ocena systemu monitoringu,
- Podsumowanie.

2. Charakterystyka gminy

2.1. Położenie

Gmina Mosina jest gminą miejsko-wiejską położoną w centralnej części województwa wielkopolskiego, w powiecie poznańskim. Gmina od zachodu graniczy z gminą Stęszew, od północy z gminami Puszczykowo, Komorniki, Luboń i Poznań, od strony wschodniej z gminą Kórnik, od południa z gminą Brodnica usytuowaną w granicach administracyjnych powiatu śremskiego, natomiast od strony południowo-zachodniej z gminą Czempień położoną w powiecie kościańskim.

Rysunek 1. Gmina Mosina na tle powiatu poznańskiego

gmina miejska, gmina miejsko-wiejska, gmina wiejska

Źródło: administracja.mswia.gov.pl

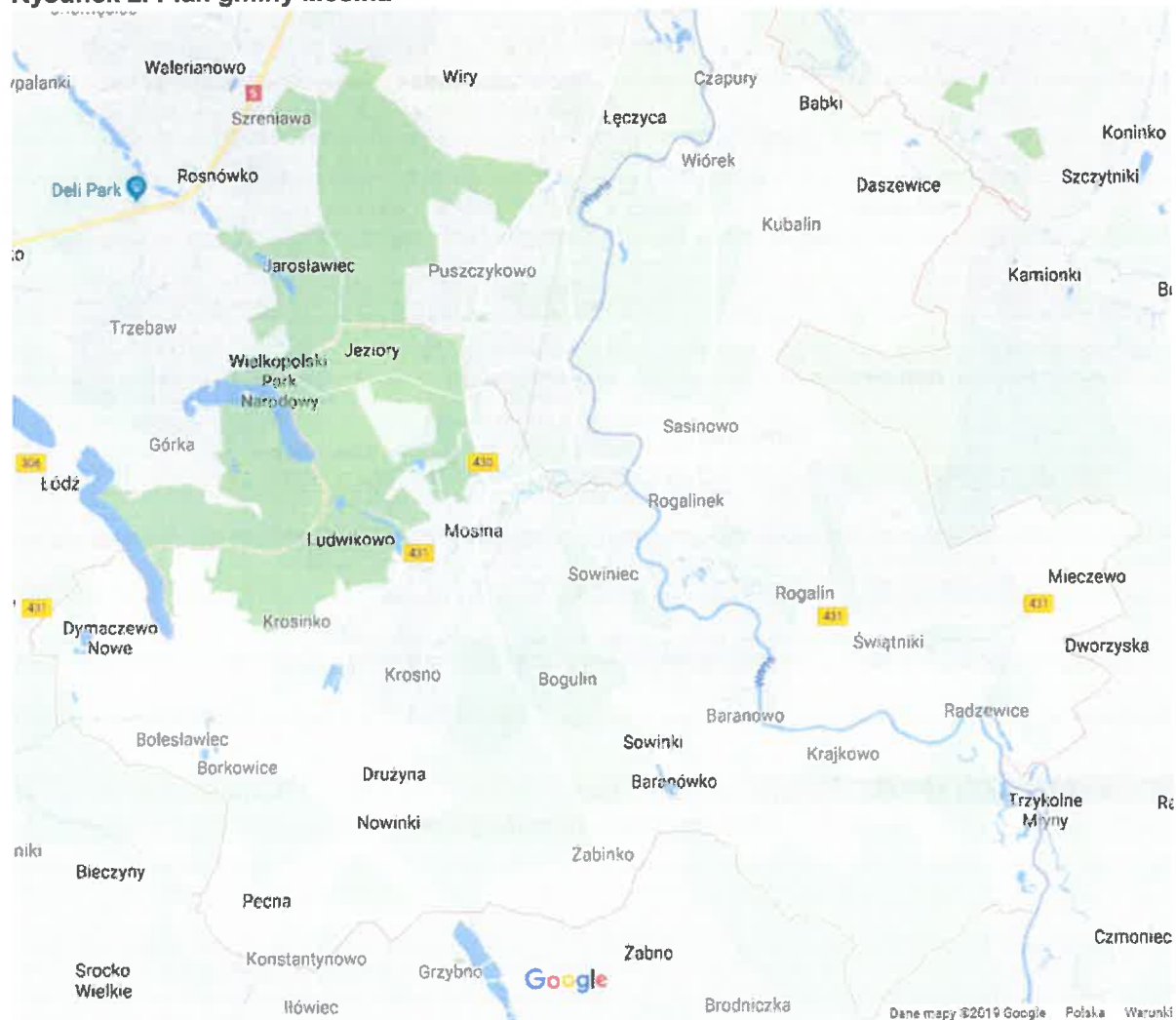
Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski wg Jerzego Kondrackiego gmina Mosina leży w obrębie:

1. Megaregion Pozaalpejska Europa Środkowa

- Prowincja Nizina Środkowoeuropejska
 - Podprowincja Pojezierza Południowobałtyckie
 - Makroregion Pojezierza Wielkopolskie
 - Mezo-region Pojezierze Poznańskie
 - Mezo-region Poznański Przełom Warty
 - Mezo-region Równina Wrześińska
 - Makroregion Pradolina Warciańsko-Odrzańska
 - Mezo-region Kotlina Śremska

W skład gminy Mosina wchodzi miasto Mosina, 21 sołectw: Babki, Baranówko, Borkowice, Czapury, Daszewice, Drużyna, Dymaczewo Nowe, Dymaczewo Stare, Krajkowo, Krosno, Krosinko, Mieczewo, Pecna, Radzewice, Rogalin, Rogalinek, Sasinowo, Sowinki, Świątniki, Wiórek, Żabinko oraz 10 miejscowości nie posiadających statusu sołectwa: Baranowo, Bogulin, Bolesławiec, Głuszyna Leśna, Jezioro, Konstantinowo, Kubalin, Ludwikowo, Nowinki, Sowiniec.

Rysunek 2. Plan gminy Mosina

źródło: www.google.pl

2.2. Komunikacja

Gmina jest korzystnie położona pod względem komunikacyjnym. Przez jej teren przebiegają ważne trakty komunikacyjne:

- droga wojewódzka nr 306 relacji Lipnica – Wilczyna – Buk – Stęszew – Nowe Dymaczewo,
- droga wojewódzka nr 430 relacji Poznań – Mosina,
- droga wojewódzka nr 431 relacji Granowo – Nowe Dymaczewo – Mosina – Kórnik.

Sieć drogową uzupełniają drogi powiatowe oraz gminne. Ponadto droga wojewódzka nr 430 jest powiązana poprzez skrzyżowanie w węźle „Dębina”, na terenie Poznania, z autostradą A2.

Przez gminę przebiega również linia kolejowa nr 271 Wrocław Główny – Poznań Główny, stanowiąca element Transeuropejskiej Sieci Transportowej – magistrali E 59, łączącej Świnoujście z granicą państwa w Chatupkach.

2.3. Demografia

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2018 roku gminę Mosina zamieszkiwały 33 053 osoby, z czego 16 113 stanowili mężczyźni, natomiast 16 940 kobiety. Powierzchnia gminy Mosina wynosi 171,43 km² co wraz z liczbą zamieszkujących ją ludzi daje gęstość zaludnienia na poziomie 193 os./km².

Tabela 1. Dane demograficzne (stan na 31.12.2018 r.)

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość
Liczba ludności (ogółem)	osoba	33 053
Liczba mężczyzn	osoba	16 113
Liczba kobiet	osoba	16 940
Saldo migracji wewnętrznych	osoba	528
Saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności	-	16,10
Saldo migracji zagranicznych	osoba	15
Saldo migracji zagranicznych na 1000 ludności	-	0,46
Przyrost naturalny ogółem	osoba	151
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-	4,61
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
W wieku przedprodukcyjnym	%	21,6

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość
W wieku produkcyjnym	%	61,2
W wieku poprodukcyjnym	%	17,2

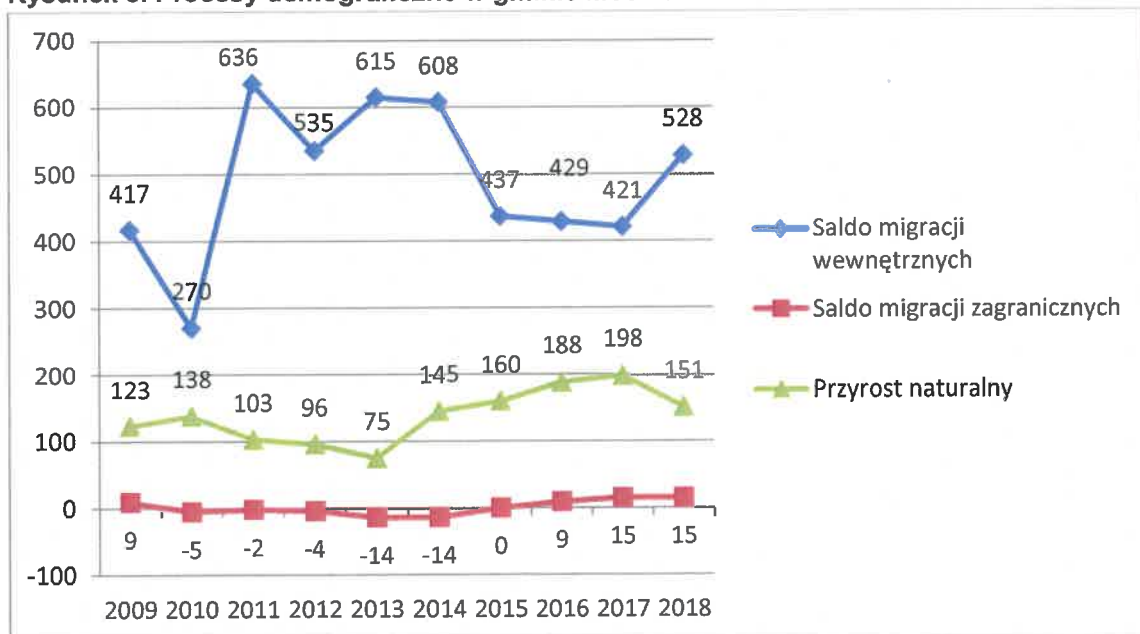
Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 2. Liczba ludności gminy Mosina w latach 2009-2018

Rok	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
2009	12 925	13 725	26 650
2010	13 549	14 229	27 778
2011	13 869	14 646	28 515
2012	14 145	14 976	29 121
2013	14 478	15 346	29 824
2014	14 827	15 673	30 500
2015	15 131	15 957	31 088
2016	15 437	16 267	31 704
2017	15 751	16 599	32 350
2018	16 113	16 940	33 053

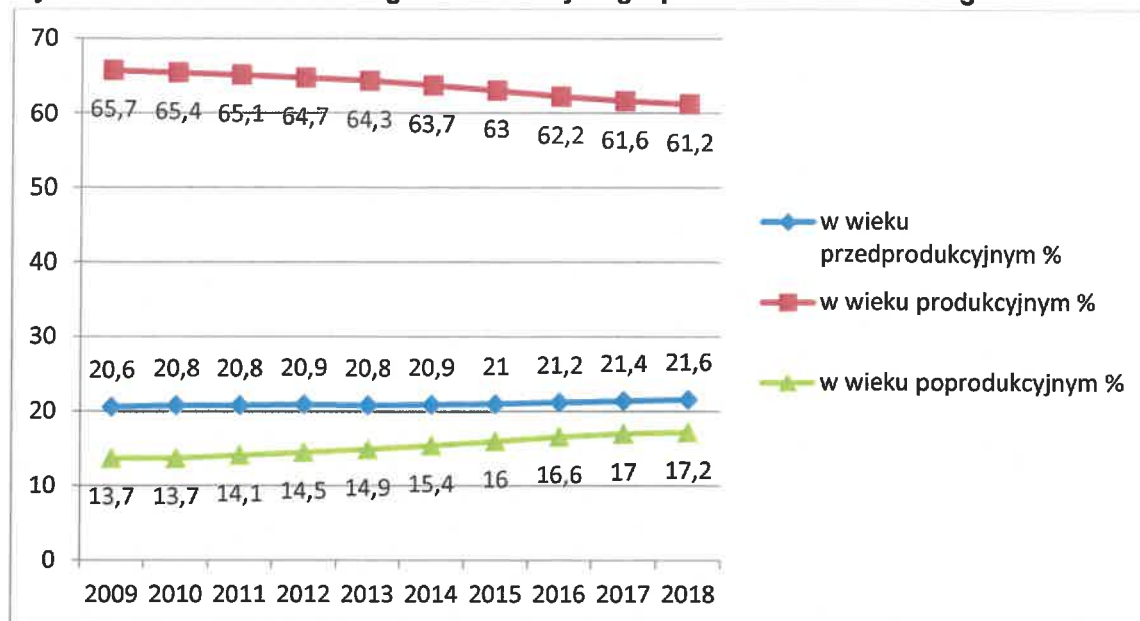
Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Rysunek 3. Procesy demograficzne w gminie Mosina

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Rysunek 4. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Z powyższych zestawień wynika, że stan liczby ludności w ostatnich latach wykazuje tendencje rosnące, na co wpływ mają utrzymujące się na wysokim, dodatnim poziomie przyrost naturalny oraz saldo migracji, związane ze wzrostem atrakcyjności terenów osiedleńczych, czy silnym powiązaniem gminy z aglomeracją poznańską, wspartym sprawnym systemem komunikacji publicznej. Zaobserwować można pozytywny wskaźnik jakim jest wyższy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w relacji do ludności w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to, że udział potencjalnych przyszłych zasobów pracy jest większy niż udział tych, którzy rynek pracy już teoretycznie opuścili. Z drugiej strony populacja osób w wieku produkcyjnym systematycznie się zmniejsza, na rzecz osób w wieku poprodukcyjnym.

Informacje na temat wielkości bezrobocia na terenie gminy Mosina zestawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 3. Bezrobocie (stan na 31.12.2018 r.)

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość
Bezrobotni zarejestrowani wg płci		
Ogółem	osoba	209
Mężczyźni	osoba	72
Kobiety	osoba	137
Bezrobotni zarejestrowani wg wieku		
Do 30. roku życia	osoba	48
W wieku 31-50 lat	osoba	90
Powyżej 50. roku życia	osoba	71

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

2.4. Energetyka, sieć gazowa

Informacje na temat systemu energetycznego obowiązującego na terenie gminy Mosina zostały przedstawione w poniższej tabeli, w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 4. Charakterystyka systemu energetycznego w gminie Mosina

Wskaźnik	Jednostka	2016	2017	2018
Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w mieście				
Odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	szt.	4 385	4 623	4 876
Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu	MWh	11847,50	12310,66	13273,83
Sieć gazowa				
Długość czynnej sieci ogółem	m	150 465	152 733	153 892
Czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	3 664	3 959	3966
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	3 350	3 613	3661
Odbiorcy gazu	gosp.	4 651	4 913	5282
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	3 638	4 334	4694
Zużycie gazu ogółem	tys. m ³	5 329,2	6 424,8	6 473,3
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	tys. m ³	4 214,1	5 730,8	5 948,3
Ludność korzystająca z sieci gazowej	os.	14 736	15 509	16 603
Korzystający z sieci gazowej w % ogółu ludności, ogółem	%	46,5	47,9	50,2

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

2.5. Zasoby geologiczne¹

Złoża kopalin udokumentowane na obszarze gminy Mosina to głównie kruszywa naturalne piaszczysto-żwirowe dzielące się na dwie podstawowe grupy: kruszywa drobne – piaszczyste oraz grube, obejmujące żwiry i pospółki (kruszywa piaszczysto-żwirowe). Kruszywa te są wykorzystywane w budownictwie mieszkalnym oraz drogownictwie. W Dymaczewie i Mosinie znajdują się złoża skał ilastych, które stanowią podstawowy surowiec do produkcji ceramiki budowlanej. Zarobione wodą tworzą poddającą się formowaniu plastyczną masę oraz piaski, tzw. schudzające, które dodaje się do surowca ilastego dla polepszenia właściwości masy ceramicznej.

W Mosinie ponadto występują złoża węgla brunatnego o wartości opałowej 2 210 kcal/kg i średniej zawartości siarki 0,66%. W Żabinku natomiast są wydobywane surowce ilaste do produkcji cementu, które wykorzystuje się w produkcji klinkieru cementowego jako dodatek korygujący skład wsadu do pieca.

¹ Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2018 r., PIG-PIB, Warszawa 2019.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Tabela 5. Surowce naturalne występujące na terenie gminy Mosina (stan na 31.12.2018 r.)

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Kopalina wg Nkz	Powierzchnia złoża [ha]	Zasoby (tys. t)		Wydobycie (tys. t)
				geologiczne bilansowe	przemysłowe	
Bolesławiec GZ	złoże rozpoznane szczegółowo	złoża kruszywa naturalnych	1,11	158	-	-
Borkowice	złoże rozpoznane wstępnie	złoża kruszyw naturalnych i materiałów pokrewnych	76,10	10 651	-	-
Borkowice I	eksploatacja złoża zaniechana	złoża piasków budowlanych	15,09	7 000	-	-
Daszewice	eksploatacja złoża zaniechana	złoża kruszyw naturalnych i materiałów pokrewnych	0,94	15	-	-
Daszewice III	eksploatacja złoża zaniechana	złoża piasków budowlanych	15,49	2 321	-	-
Daszewice IV	złoże zagospodarowane	złoża piasków budowlanych	12,63	1 229	1 114	45
Dymaczewo	eksploatacja złoża zaniechana	złoża glin ceramicznej i pokrewnych	3,78	569	-	-
Dymaczewo BW	złoże rozpoznane szczegółowo	złoża kruszywa naturalnych	1,81	219	-	-
Dymaczewo Nowe	eksploatacja złoża zaniechana	złoża piasków budowlanych	12,70	1 324	-	-
Krosinko	eksploatacja złoża zaniechana	złoża kruszywa naturalnych	2,48	175	-	-

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Kopalina wg Nkz	Powierzchnia złoża [ha]	Zasoby (tys. t)		Wydobycie (tys. t)
				geologiczne bilansowe	przemysłowe	
Krosinko BW	złóże zagospodarowane	złoża piasków budowlanych	0,66	102	-	7
Krosinko II	eksploatacja złoża zaniechana	złoża kruszywa naturalnych	7,39	625	-	-
Krosno	złoże rozpoznane wstępnie	złoża kruszyw naturalnych i materiałów pokrewnych	109,69	12 252	-	-
Krosno I	eksploatacja złoża zaniechana	złoża piasków budowlanych	8,41	1 375	-	-
Mosina	złoże rozpoznane wstępnie	złoża węgla brunatnych energetycznych	3 987,62	1 495 412	-	-
Mosina	eksploatacja złoża zaniechana	złoża glin ceramicznej budowlanej i pokrewnych	0,89	-	-	-
Żabinko	złoże zagospodarowane	złoża piasków przemysłowych materiałów wapienno-piaskowych (silikatowych)	61,86	3 577,54 tys. m ³	226,05 tys. m ³	134,57 tys. m ³

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce (wg stanu na 31 XII 2018r.), geoportal.pgi.gov.pl/midas-web

2.6. Gleby

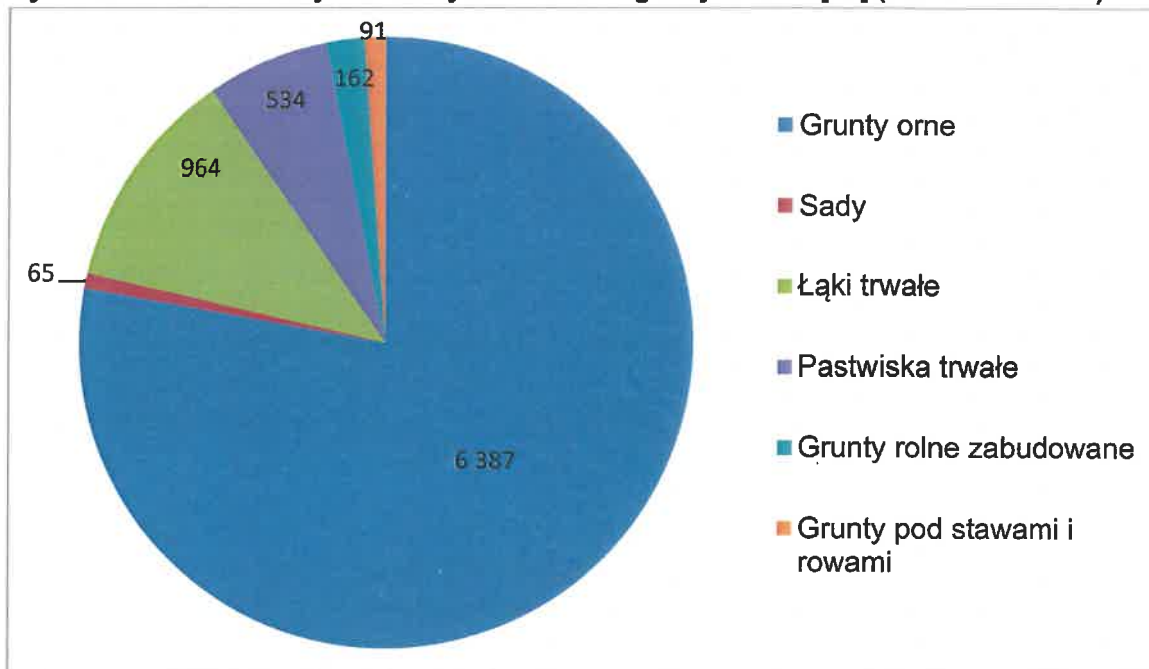
Rodzaje gleb występujące na terenie gminy Mosina są determinowane przez rodzaj skał na których zostały utworzone oraz przez warunki glebotwórcze występujące w poszczególnych obszarach gminy. Na jej terenie można wyróżnić następujące rodzaje gleb:

- **Czarne ziemie** – są to gleby powstające na utworach mineralnych bogatych w związek wapnia oraz materię organiczną, często powstają w miejscach oddziaływania wód gruntowych,
- **Gleby murszowe** – powstają na skutek zmurszenia utworów organicznych w warunkach ograniczonej dostępności tlenu,
- **Gleby płowe** – tworzą się na skałach kwaśnych i zasadowych oraz utworach ilowych, posiadają one zróżnicowany na poziomie genetyczny profil. Gleby te charakteryzuje wymycie ilu koloidalnego oraz przemieszczenie go do niższego poziomu glebowego. Wykazują one średnią żyzność,
- **Gleby rdzawe** – tworzą się na różnego rodzaju piaskach, takich jak piaski zwałowe czy sandrowe,
- **Mady** – są to gleby tworzące się w wyniku nagromadzenia się materiałów niesionych przez wody rzeczne.

Na wartość produkcyjną gleb silny wpływ ma ich żyzność. Na terenie raportowanej gminy dominują gleby klasy bonitacyjnej IV (średnie), V (słabe) i VI (naj słabsze).

Użytki rolne zajmują 8 203 ha powierzchni, co stanowi 47,85% całego obszaru gminy. Strukturę poszczególnych użytków rolnych prezentuje poniższy wykres.

Rysunek 5. Struktura użytków rolnych na terenie gminy Mosina [ha] (stan na rok 2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

2.7. Klimat

Klimat w gminie Mosina zależy od ogólnej cyrkulacji mas powietrza, napływającego głównie z nad Atlantyku i basenu Morza Śródziemnego. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8,4°C. Najwyższe temperatury odnotowuje się w lipcu, średnio 18,3°C. Najzimniejszym miesiącem w roku jest natomiast styczeń ze średnią temperaturą -2,6°C. Wiosna i lato są porami wczesnymi, ale i długimi, zima jest łagodna i krótka, z nietrwałą pokrywą śnieżną. Roczne sumy opadów wynoszą 500-550 mm. W gminie przeważają wiatry zachodnie. Okres wegetacyjny określa się na około 220 dni.

2.8. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe²

Gmina Mosina leży w obszarze dorzecza Odry, w regionie wodnym Warty, w zlewniach 8 rzecznych oraz 2 jeziornych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), które zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 6. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze gminy Mosina

Kod JCWP	Nazwa JCWP
LW10138	Łódzko-Dymaczewskie
LW10141	Góreckie
RW60000185699	Kanał Mosiński od Żydowskiego Rowu do ujścia
RW6000161856969	Samica Stęszewska
RW600017185572	Dopływ z gaj. Czmoń
RW600017185589	Kanał Szymanowo-Grzybno
RW600017185694	Olszynka
RW600020185749	Kopel od Głuszynki do ujścia
RW60002118573	Warta od Pyszącej do Kopli
RW60002118579	Warta od Kopli do Cybiny

Źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

Wody powierzchniowe na terenie gminy Mosina rozłożone są nierównomiernie. Jako strefy ich koncentracji można określić dolinę Warty i Kanału Mosińskiego, a dokładnie ich terasy zalewowe. Tereny pozadolinne są praktycznie bezwodne. Obszar gminy leży na około 253-280 km biegu rzeki Warty.

Odwadnianie terenu omawianej gminy odbywa się w wielu kierunkach, głównie za pomocą Kanału Mosińskiego, który zbiera wody z południowo-zachodniej części gminy, oraz Kopli (Głuszynki), stanowiącej prawy dopływ Warty i odwadniającej strefę zboczową wysoczyzny w północno-wschodniej części gminy. Wymienione rzeki charakteryzują się śnieżno-deszczowym ustrojem zasilania z jednym maksimum i minimum w ciągu roku. Wysokie stany

² Program Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina na 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022, Mosina 2016.

wód związane są tu głównie z wiosennymi roztopami i przypadają z reguły w okresie lutego i marca. Opadowe wezbrania wód zdarzają się rzadziej, na ogół w lipcu i sierpniu. W okresie letnio-jesiennym przeważają stany niżówkowe.

Do największych zbiorników wód stojących zaliczyć możemy jezioro Budzyńskie, jezioro Kociołek, zbiornik wodny Glinianki.

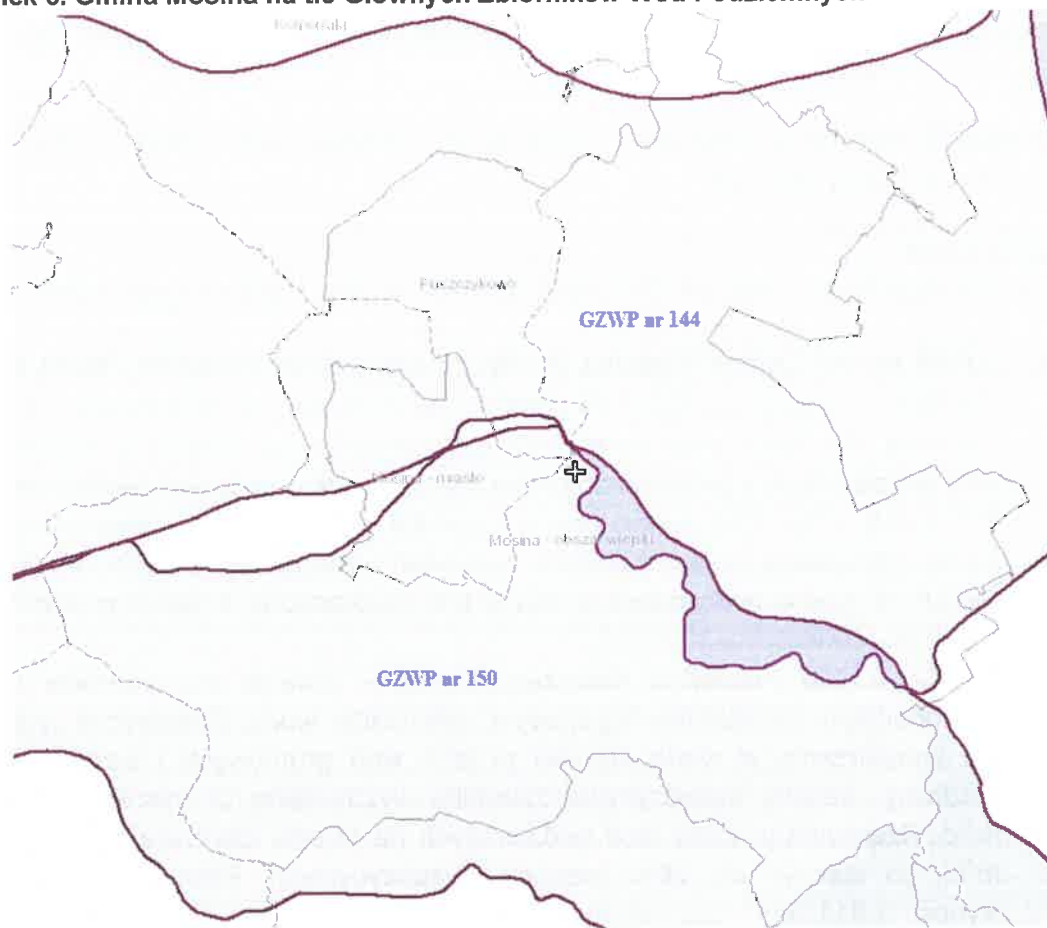
Wody podziemne

Gmina Mosina objęta jest zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP)³:

- **GZWP nr 144 Dolina Kopalna Wielkopolska** – wody zbiornika należą do wód słodkich o mineralizacji 0,2-0,65 g/dm³. Zasoby dyspozycyjne wynoszą dla całego zbiornika 394 298,4 m³/d, co stanowi 62% zasobów odnawialnych. Eksploatacja wód podziemnych z poziomu zbiornika wynosi według pozwoleń wodnoprawnych 183 316,8 m³/d. Wód podziemnych zbiornika do tej pory nie zanieczyszczono. Biorąc pod uwagę zasady i kryteria wydzieleni terenów ochronnych, na obszarze GZWP nr 144 o powierzchni 4 122,4 km² wyznaczono 9 terenów ochronnych o łącznej powierzchni 30,4 km².
- **GZWP nr 150 Pradolina Warszawa-Berlin** – zbiornik ma charakter porowy o swobodnym i swobodno-aporowym zwierciadle wody. Zasadnicze znaczenie dla zaopatrzenia w wodę stanowi poziom wód gruntowych i wód wgłębnych pradoliny. Zasoby dyspozycyjne zbiornika wyznaczono w wysokości 350 000 m³/d. Rzeczywisty pobór wód podziemnych na terenie zbiornika wynosi 90 849 m³/d, co stanowi ok. 26% zasobów dyspozycyjnych. Powierzchnia zbiornika wynosi 1 611 km², ze względu na odkryty charakter zbiornika, silną jego podatność na zanieczyszczenia z powierzchni terenu, sposób zagospodarowania terenu oraz uwarunkowania hydrogeologiczne wyznaczono obszar ochronny o powierzchni 1 926,5 km².

³ Informator PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, PIG-PIB, Warszawa 2017.

Rysunek 6. Gmina Mosina na tle Głównych Zbiorników Wód Podziemnych

Źródło: epsh.pgi.gov.pl/epsh/

Cały obszar gminy Mosina znajduje się również w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 60⁴. Składa się ona z 2 pięter wodonośnych: czwartorzędowego i neogeńsko-paleogeńskiego, na litologię których składają się piaski, żwiry i piaski pylaste.

2.9. Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Mosina występują następujące formy ochrony przyrody⁵:

- Park narodowy,
- Park krajobrazowy
- Obszary Natura 2000
- Rezerваты przyrody,
- Pomniki przyrody.

Wielkopolski Park Narodowy

Województwo: wielkopolskie

Powiat: poznański

Gminy: Luboń, Mosina, Dopiewa, Puszczykowo, Komorniki, Stęszew

Data utworzenia: 01.04.1957

⁴ Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Podziemnych (172) podział obowiązujący w latach 2016-2021, PIG-PIB, Warszawa.

⁵ crfop.gdos.gov.pl/crfop

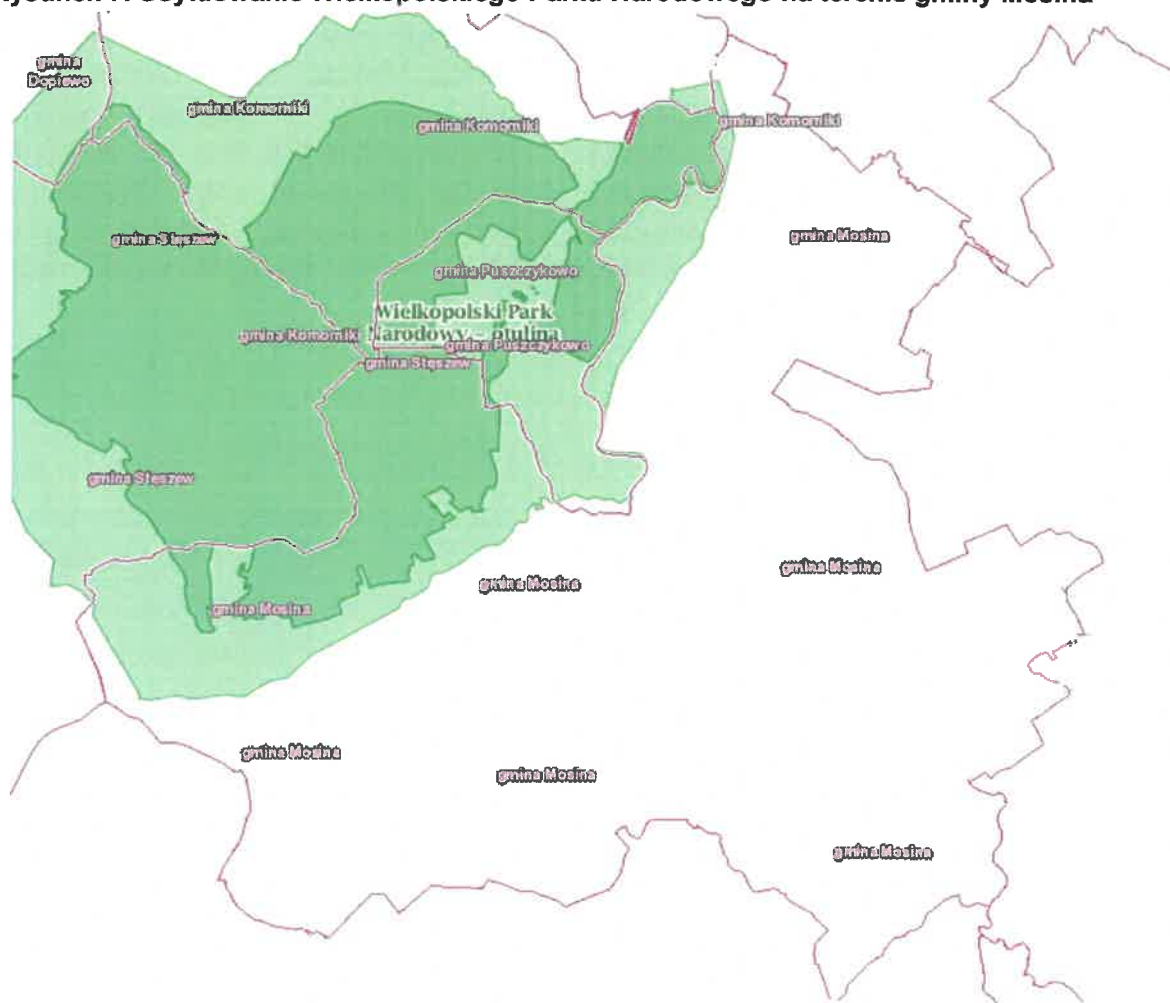
Powierzchnia: 7 619,82 ha

Akt prawny o utworzeniu: Rozporządzenie Nr 0151/P/48/05 Wojewody Opolskiego z dnia 2 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowych

Obowiązujący akt prawny: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 lutego 2013 r. w sprawie nadania statutu Wielkopolskiemu Parkowi Narodowemu z siedzibą w Jeziorach

Krajobraz parku budują struktury związane ze zlodowaceniami – moreny czołowe, jeziora polodowcowe, pagórki kemowe, ozy, wydmy oraz głazy narzutowe. Dużą część Wielkopolskiego Parku Narodowego zajmują siedliska leśne, takie jak bory sosnowe i mieszane, grądy, dąbrowy oraz łągi. Na obszarze Wielkopolskiego Parku Narodowego występuje wiele cennych roślin runa leśnego, takich jak konwalia dwulistna, czworolist pospolity, zimoziół północny czy naparstnica zwyczajna. Można tu również napotkać wiele roślin wodnych, m.in. rogatka sztywnego, jezierzę morską, wywłócznika kłosowego czy różne gatunki rdestnic. Na terenie Parku występuje ponad 3 000 gatunków owadów, 35 gatunków ryb, 200 gatunków ptaków, wszystkie nizinne płazy oraz wiele gatunków ssaków.

Rysunek 7. Usytuowanie Wielkopolskiego Parku Narodowego na terenie gminy Mosina

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Rogaliński Park Krajobrazowy

Województwo: wielkopolskie

Powiaty: poznański, śremski

Gminy: Kórnik, Śrem, Brodnica, Mosina

Data utworzenia: 23.07.1997

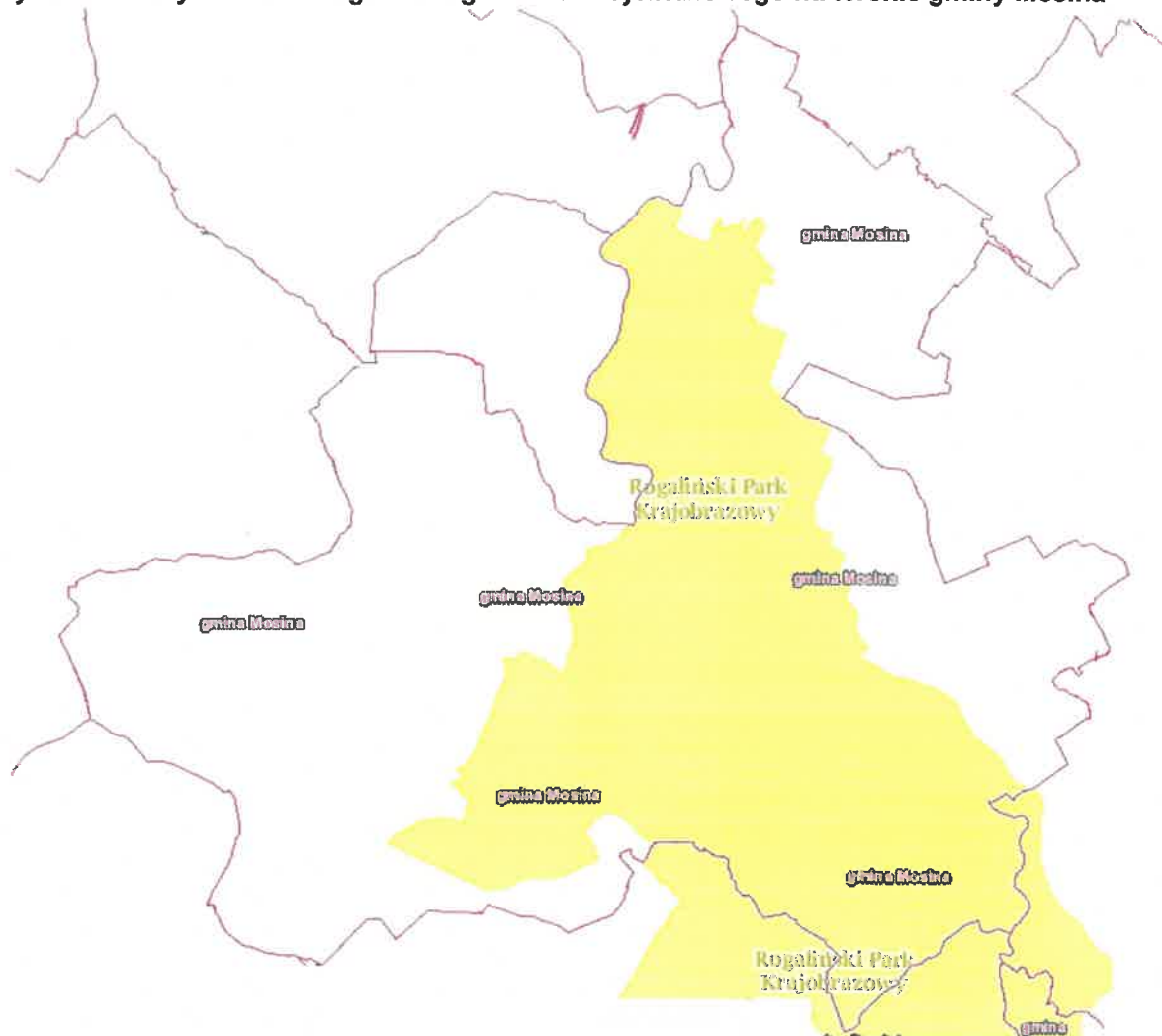
Powierzchnia: 12 682,70 ha

Akt prawny o utworzeniu: Rozporządzenie Nr 4/97 Wojewody Poznańskiego z dnia 26 czerwca 1997 r. W sprawie utworzenia Rogalińskiego Parku Krajobrazowego

Obowiązujący akt prawny: Uchwała Nr LI/979/14 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 października 2014 r. w sprawie utworzenia Rogalińskiego Parku Narodowego

Park jest zlokalizowany w dolinie Warty. Na jego terenie występuje szeroka gama rzadkich, ginących i chronionych gatunków roślin. Różnorodność siedlisk odzwierciedlona jest poprzez zróżnicowaną faunę. Na obszarach leśnych, które stanowią prawie połowę powierzchni Parku, żyją duże ssaki łowne. Można tu spotkać jelenie, sarny czy dziki. W Warcie i jej starorzeczach natrafić można na wydry i bobry. Na terenie Parku występują także gady, takie jak żmija zygzakowata i jaszczurka zwinka, jak również około 220 gatunków ptaków. Do szczególnych celów ochrony na terenie Parku należy zachowanie: kompleksu zbiorowisk roślinnych związanych funkcjonalnie z doliną rzeki Warty; populacji rzadko występujących oraz zagrożonych wyginięciem gatunków roślin, zwierząt i grzybów; walorów biocenotycznych oraz bogactwa gatunkowego lasów porastających dno doliny Warty; zgrupowań okazałych dębów szypułkowych; obecnego charakteru koryta Warty oraz charakterystycznych elementów geomorfologii doliny; urozmaiconego krajobrazu doliny Warty wraz z unikatowymi panoramami widokowymi; elementów dziedzictwa kulturowego wraz z ich otoczeniem.

Rysunek 8. Usytuowanie Rogalińskiego Parku Krajobrazowego na terenie gminy Mosina

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Obszar Natura 2000 „Rogalińska Dolina Warty”

Rodzaj: Dyrektywa siedliskowa

Województwo: wielkopolskie

Powiaty: poznański, średzki, śremski

Gminy: Kórnik, Śrem, Brodnica, Mosina, Książ Wielkopolski, Puszczykowo, Krzykosy, Komorniki, Zaniemyśl

Data wyznaczenia: 05.02.2008

Powierzchnia: 14 753,62 ha

Akt prawny o wyznaczeniu: Decyzja Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043)(2008/25/WE)

Obszar obejmuje swoim zasięgiem pradolinę Warty, wraz z obecnymi na niej starorzeczami i zastoiskami otoczonymi przez bagna i łąki. Na obszarze występuje 10 rodzajów cennych siedlisk, z czego największe pokrycie mają łąki wierzbowo-topolowe i jesionowo-wiązowe, łąki użytkowane ekstensywnie, torfowiska alkaliczne. Występuje tu 5 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, w tym pachnica dębowa i kozioróg dębosz. Ze

ssaków wymienionych w tym załączniku występują bóbr i wydra. Występuje tu także 14 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, m.in. bocian biały, bocian czarny, żuraw. W obszarze nagromadzone są liczne, dobrze zachowane i silnie zróżnicowane starorzecza, łąki, łęgi i inne typy roślinności związane z działalnością rzeki Warty. Stwierdzono występowanie 16 siedlisk przyrodniczych z załącznika I dyrektywy Rady 92/43/EWG, w tym trzech priorytetowych. Spośród nich największy udział mają różnego typu lasy łęgowe (ponad 40% łącznej powierzchni wszystkich siedlisk), świeże łąki (prawie 25%), starorzecza (ok. 16,5%) oraz kwaśne dąbrowy (ok. 11%). Obszar do niedawna obejmował największe skupisko dębów szypułkowych w Europie, znajdujące się w dolinie Warty pomiędzy Rogalinkiem a Rogalinem. Stwierdzono ponadto występowanie 15 gatunków z załącznika II dyrektywy Rady 92/43/EWG, w tym jednego priorytetowego – pachnicy dębowej. W obszarze występuje także 11 gatunków roślin z krajowej „czerwonej listy”.

Obszar Natura 2000 „Ostoja Wielkopolska”

Rodzaj: Dyrektywa siedliskowa

Województwo: wielkopolskie

Powiaty: poznański

Gminy: Luboń, Mosina, Dopiewa, Puszczykowo, Komorniki, Stęszew

Data wyznaczenia: 05.02.2008

Powierzchnia: 8 427,12 ha

Akt prawny o wyznaczeniu: Decyzja Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043)(2008/25/WE)

Obszar obejmuje swoim zasięgiem pagórkowate obszary terenu znajdujące się na Nizinie Wielkopolskiej, częściowo w granicach Wielkopolskiego Parku Narodowego. Na terenie ostoi występują siedliska naturalne, półnaturalne jak i intensywnie zmienione przez człowieka. Występuje tu wiele cennych gatunków roślin oraz zwierząt (m.in. kraska, zimorodek i dzięcioł czarny). Obszar posiada dużą różnorodność biologiczną. Występuje tu 17 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG i 20 gatunków z Załącznika II tej Dyrektywy, w tym szczególnie licznych bezkręgowców, m.in. jelonek rogacz, kozioróg dębosz, pływak szerokobrzegi. Bogata jest flora roślin naczyniowych, obejmująca 1 100 gatunków, a także roślin niższych i grzybów (200 gatunków mchów, 150 gatunków porostów, 364 gatunki grzybów wyższych). Na terenie ostoi znajdują się stanowiska rzadkich i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych. Stwierdzono tu ponad 50 gatunków roślin prawnie chronionych oraz około 180 gatunków figurujących na regionalnej czerwonej liście roślin zagrożonych. Na podkreślenie zasługują bogate populacje *Cladium mariscus* i *Trollius europaeus*, roślin zagrożonych w Wielkopolsce.

Obszar Natura 2000 „Będziewo-Bieczyny”

Rodzaj: Dyrektywa siedliskowa

Województwo: wielkopolskie

Powiaty: kościański, poznański

Gminy: Mosina, Czempin, Stęszew

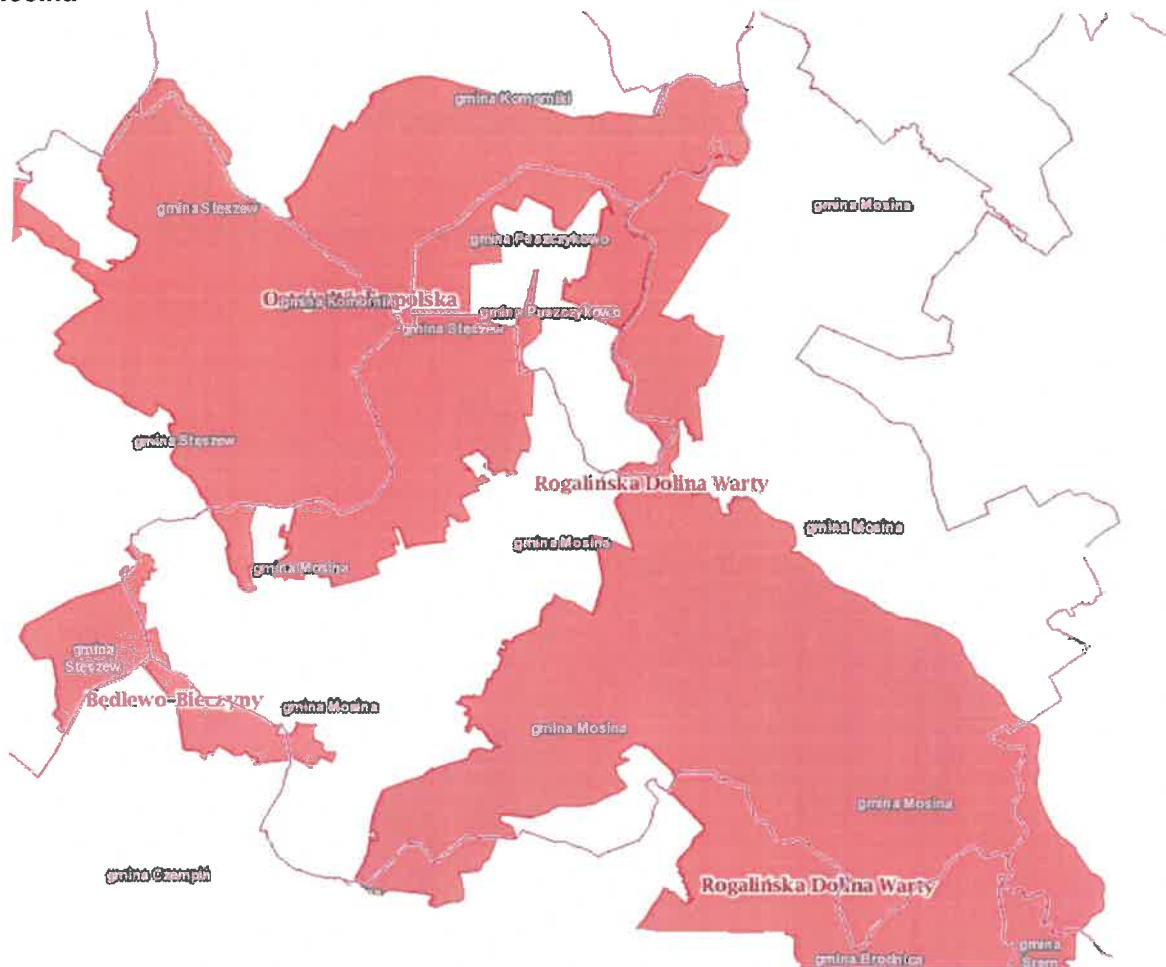
Data wyznaczenia: 01.03.2011

Powierzchnia: 751,98 ha

Akt prawny o wyznaczeniu: Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)

Obszar obejmuje swoim zasięgiem część zwartego kompleksu leśnego znajdującego się w Dolinie Środkowej Odry. Na terenie obszaru dominują łągi wiązowo-jesionowe i jesionowo-olszowe a także grądy środkowoeuropejskie. Na obszarze stwierdzono 7 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, które łącznie zajmują około 43,5% powierzchni ostoi. Większość płatów siedlisk jest dobrze lub bardzo dobrze wykształconych i zachowanych. Występuje tu wiele rzadkich gatunków florystycznych, w tym orlik pospolity, wawrzynek wilczyko, gnieźnik leśny, wilczomleczeń błotny oraz ożanka czosnkowa.

Rysunek 9. Usytuowanie Obszarów Natura 2000 dyrektywy siedliskowej na terenie gminy Mosina

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Obszar Natura 2000 „Ostoja Rogalińska”

Rodzaj: Dyrektywa ptasia

Województwo: wielkopolskie

Powiaty: poznański, średzki, śremski

Gminy: Kórnik, Śrem, Brodnica, Mosina, Książ Wielkopolski, Dopiewo, Puszczykowo, Krzykosy, Komorniki, Zaniemyśl, Stęszew

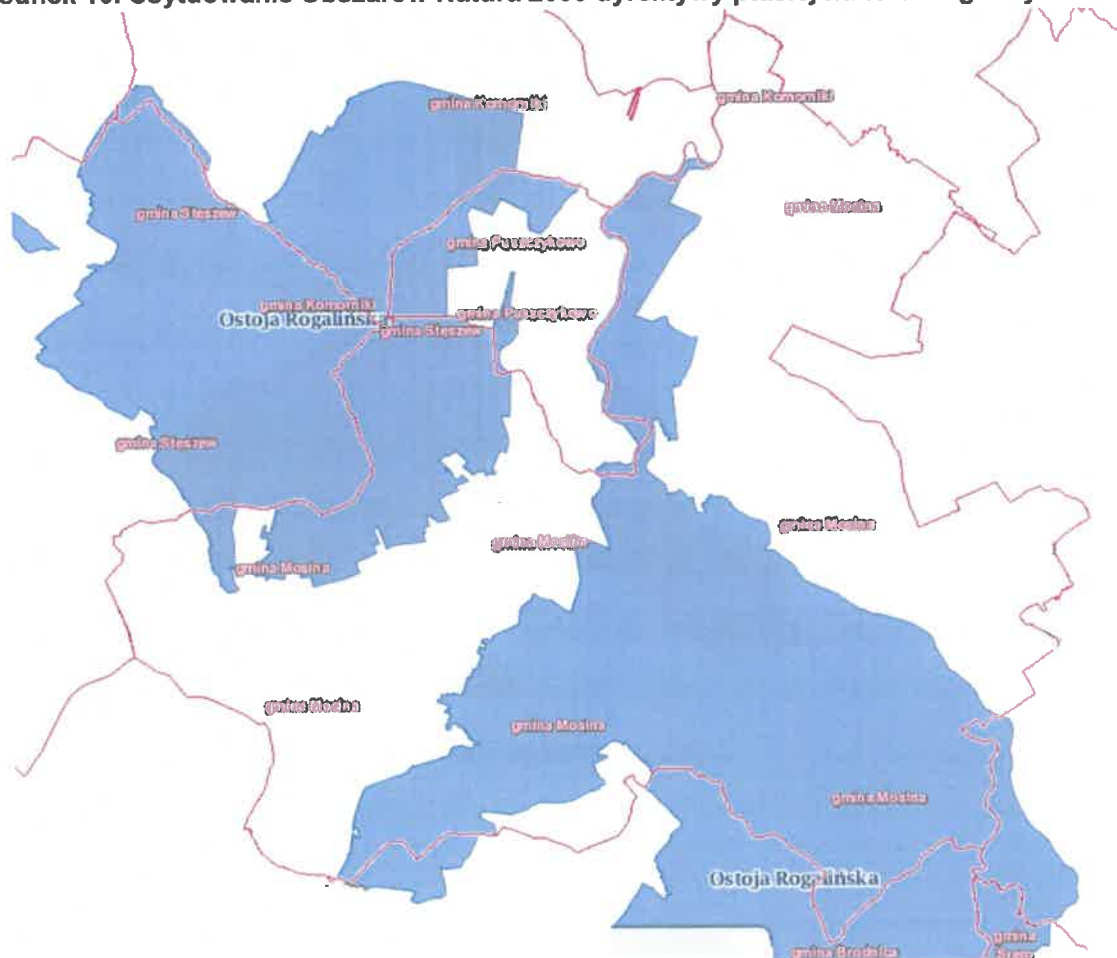
Data wyznaczenia: 13.10.2007

Powierzchnia: 21 763,12 ha

Akt prawny o wyznaczeniu: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 05.09.2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000

Obszar obejmuje swoim zasięgiem 12 jezior oraz moreny czołowe znajdujące się na terenie Niziny Wielkopolskiej. Dominują tu drzewostany sosnowe z domieszkami dębu, świerka, brzozy, grabu i lipy. W granicach obszaru występuje co najmniej 26 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej kani czarnej (PCK) i kani rudej (PCK). Nieregularnie gnieździ się batalion (PCK). Gęś zbożowa zimuje w liczbie przekraczającej 1% populacji szlaku wędrownego, osiągając liczebność do 8 000 osobników. Ostoja Rogalińska jest jedną z najważniejszych w Polsce ostoi rybitwy czarnej i dzięcioła średniego.

Rysunek 10. Usytuowanie Obszarów Natura 2000 dyrektywy ptasiej na terenie gminy Mosina

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Rezerwat przyrody „Krajkowo”

Województwo: wielkopolskie

Powiat: poznański

Gminy: Mosina

Data uznania: 21.08.1958

Powierzchnia: 165,31 ha

Akt prawny o uznaniu: Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 23 lipca 1958 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody

Obowiązujący akt prawny: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 20 czerwca 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Krajkowo”

Celem ochrony przyrody w rezerwacie krajobrazowym jest zachowanie krajobrazu starorzeczy Warty oraz krajobrazu zawierającego fragmenty starych drzewostanów i pojedyncze drzewa.

Rezerwat przyrody „Goździk Siny w Grzybnie”

Województwo: wielkopolskie

Powiat: poznański

Gminy: Mosina

Data uznania: 17.08.1964

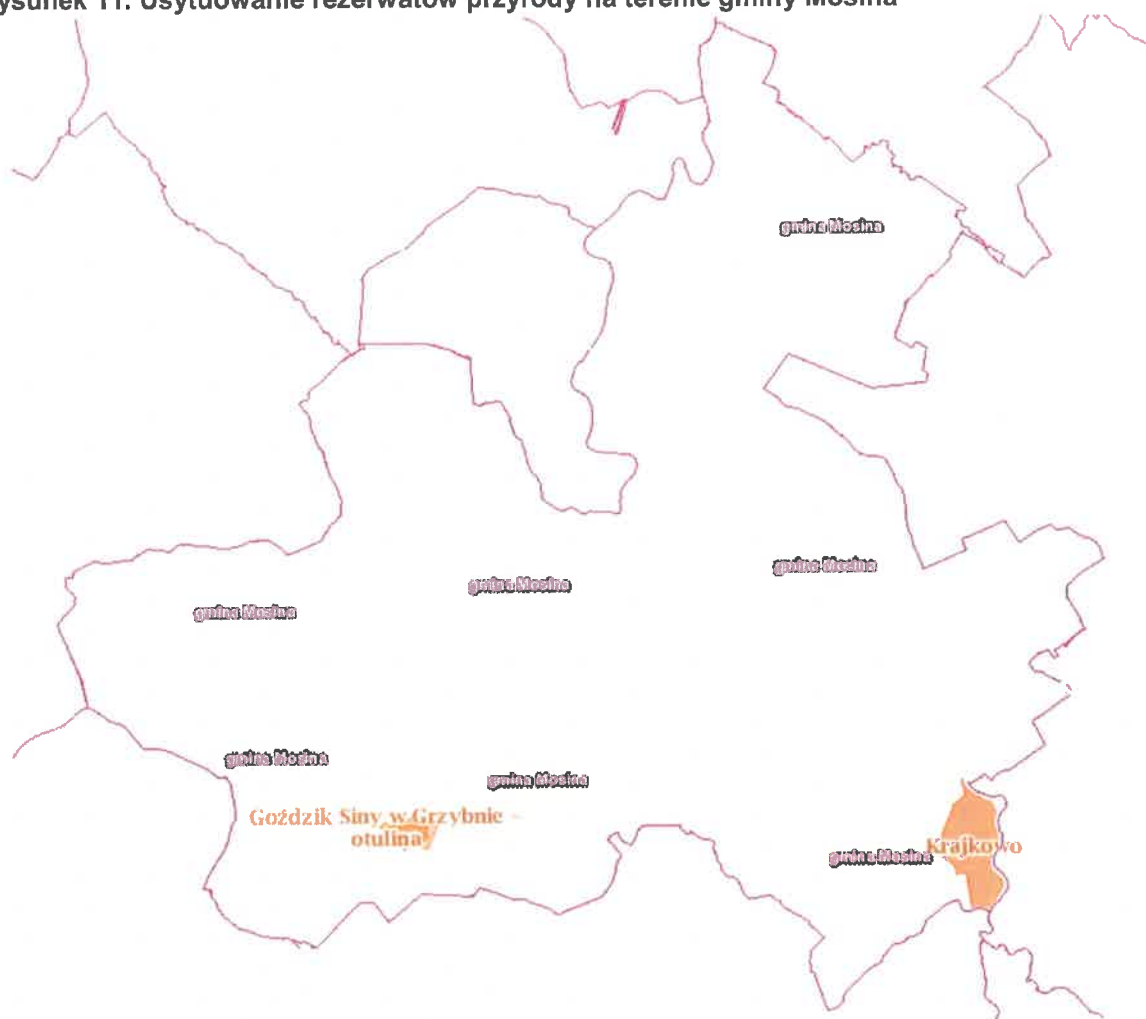
Powierzchnia: 16,35 ha

Akt prawny o uznaniu: Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 30 czerwca 1964 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody

Obowiązujący akt prawny: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 1 lutego 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Goździk Siny w Grzybnie”

Celem ochrony przyrody w rezerwacie florystycznym jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych stanowiska rzadkiego w Polsce goździka siniego *Dianthus gratianopolitanus*.

Rysunek 11. Usytuowanie rezerwatów przyrody na terenie gminy Mosina

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Pomniki przyrody

Na terenie Gminy Mosina znajdują się 52 obiekty zaliczane do pomników przyrody. Zgodnie z art. 113 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r., o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r., poz. 1614) Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska prowadzi centralny rejestr form ochrony przyrody, stanowiący przedstawienie danych opisowych wraz z interaktywnym portalem mapowym dostępnym pod adresem <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>. Portal przedstawia lokalizacje i przebiegi granic powierzchniowych form ochrony przyrody.

3. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina

Tabela 7. Realizacja zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina, lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
Opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu zarządzania środowiskowego na terenie Gminy Mosina							
1.	Sporządzenie raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska	Urząd Miejski w Mosinie	2017	3	2 312,00	Środki własne	Sporządzenie raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2015-2016.
2.	Wypełnianie obowiązków w zakresie planowania działań dotyczących środowiska oraz respektowanie wymagań ochrony środowiska w planowaniu przestrzennym.	Urząd Miejski w Mosinie	01.06.2016-31.10.2017	3	57 103,75	Środki własne	Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Mosina na lata 2017-2027.
3.	Prowadzenie kontroli stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym swoją właściwością.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Kontrola gospodarki odpadami w ramach patroli, kontrola właścicieli nieruchomości w zakresie złożenia deklaracji na odbiór odpadów.
Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Mosina							
4.	Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie szkodliwości spalania odpadów oraz węgla o słabej kaloryczności i wysokiej zawartości siarki w przydomowych kotłowniach.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Prowadzenie zajęć edukacyjnych w szkołach w ramach podstawy programowej. Rozmowy z mieszkańcami podczas kontroli nieruchomości.
			2017-2018	2	9 833,85	Środki własne	Organizacja kampanii edukacyjnej „Nie pal śmieci nie truj sąsiadów” – ulotki informacyjne przedstawiające

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							konsekwencje spalania odpadów poza instalacjami do tego przeznaczonymi.
			2017-2018	3	200,00 (dofinansowanie nagród)	Środki własne	Przeprowadzenie międzygminnego konkursu „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”.
		Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Prowadzenie zajęć edukacyjnych w szkołach w ramach podstawy programowej. Organizacja pogadanek dla uczniów w szkołach podczas wspólnych służb z Policją na temat konieczności segregacji odpadów, zbierania odpadów do pojemników, a także odpadów po zwierzętach – psach.
5.	Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w zakresie ochrony przyrody.	Nadleśnictwo Babki	2017-2018	3	3 000,00	Środki własne	Organizacja spotkań w szkołach i przedszkolach na terenie gminy Mosina o tematyce związanej z ochroną przyrody i zrównoważoną gospodarką leśną, współorganizowanie imprezy związanej z ochroną przyrody w miejscowości Rogalin.
		Nadleśnictwo Konstantynowo	2017-2018	3	ok. 1 000,00	Środki własne	Organizacja konkursu matematyczno-przyrodniczego dla uczniów szkół podstawowych na terenie gminy Mosina.
6.	Organizacja imprez masowych (np. Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata).	Urząd Miejski w Mosinie	22.09.2018	3	21 800,00	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Organizacja festynu ekologicznego pn. „EKOświadoma Mosina”, przy szkole podstawowej nr 2 w Mosinie.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
						w Poznaniu	
			2017-2018	3	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Organizacja w placówkach oświatowych Dnia Ziemi i Sprzątania Świata.
7.	Zrównoważony rozwój szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych, mający na celu promocję walorów przyrodniczych Gminy.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	8 189,34	Środki własne	Opracowanie i wydanie składanej mapy „Aktywna Trójka”.
8.	Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w zakresie ograniczania niskiej emisji.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	3	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Informowanie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Mosinie i w Informatorze Mosińskim o możliwym dofinansowaniu wymiany źródeł ciepła.
			2018	3	99 916,80	Środki własne	Dotacja celowa na wymianę źródła ogrzewania.
Minimalizacja skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska							
9.	Prowadzenie polityki przestrzennej w kierunku zmniejszenia zagrożenia dla środowiska oraz zdrowia i życia ludzi. Zamieszczenie stosownych zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mosina oraz strategii rozwoju.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Uchwalenie pięciu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
10.	Doposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych w sprzęt ratownictwa chemicznego.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	0	-	-	Brak realizacji zadania.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
Poprawa stanu i jakości zasobów przyrodniczych Gminy Mosina							
11.	Utrzymanie zieleni na terenie Gminy Mosina.	Urząd Miejski w Mosinie	2017	3	586 176,22	Środki własne	Zakup, nasadzenia i pielęgnacja oraz usuwanie drzew i krzewów na terenie Gminy Mosina w roku 2018.
			2018	3	785 895,47	Środki własne, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	
12.	Promocja walorów przyrodniczych Gminy.	Urząd Miejski w Mosinie	2017	2	3 936,00	Środki własne	Wydanie „Informatora turystycznego” w 3 wersjach językowych: polski, niemiecki, angielski.
			2017	2	8 189,34	Środki własne	Opracowanie i wydanie składanej mapy „Aktywna Trójka” w 3 wersjach językowych: polski, niemiecki, angielski.
			2018	2	7 800,00	Środki własne	Prowadzenie punktu Informacji Turystycznej w sezonie letnim przy Muzeum w Rogalinie.
13.	Bieżące utrzymanie i ochrona obszarów cennych przyrodniczo.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	8 340,00	Środki własne	Przygotowanie kalendarzy, widokówek, magnesów, banerów, filmów promujących gminę.
			2017	3	586 176,22	Środki własne	Zakup, nasadzenia i pielęgnacja oraz usuwanie drzew i krzewów na terenie Gminy Mosina w roku 2018.
			2018	3	785 895,47	Środki własne, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
						w Poznaniu	
		Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu	2017-2018	3	21 000,00	Środki własne, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	Monitoring stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Rogalińska Dolina Warzy kod PLH 300012.
		Wielkopolski Park Narodowy	do 2018	1	1 324 937,14 (całkowita wartość projektu)	Gmina Mosina, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	W ramach projektu „Zmniejszenie nadmiernej i niekontrolowanej presji turystycznej na gatunki i siedliska na terenach chronionych Wielkopolskiego Parku Narodowego oraz obszarach Natura 2000 poprzez budowę małej infrastruktury – budowa ścieżki dydaktycznej” polegającego na rewitalizacji ścieżki pleszej „Osowa Góra – Jezioro Budzyńskie” wraz z małą infrastrukturą edukacyjną (wiata edukacyjna, tablice edukacyjne, taras widokowy) w rejonie tzw. „Szwedzkich Gór” opracowano treść tablic i folderu.
		Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego	listopad 2017	3	5 000,00	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	Zabezpieczenie 70 drzew przeciwko zgrzyzaniu przez bobry na terenie Łęgów Rogalińskich.
			kwiecień 2018	3	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Uzupełnianie pasów zadrzewień śródpolnych.
			grudzień	3	W ramach działalności	Środki własne	Siew żółtęzi w celu zachowania istniejącej

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
			2018		statutowej		struktury zadrzewieniowej łęgów rogalińskich, stanowiącej pozostałości łęgu wiązowo-jesionowego Ficario-Ulmetum i pełniącej istotną funkcję biocenotyczną jako drzewa pokarmowe dla chronionych chrząszczy związanych z dojrzalymi bądź zamierającymi drzewami.
			2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Monitoring zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych na terenie Rogalińskiego Parku Krajobrazowego.
			2017	3	586 176,22	Środki własne	
		Urząd Miejski w Mosinie	2018	3	785 895,47	Środki własne, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	Zakup, nasadzenia i pielęgnacja oraz usuwanie drzew i krzewów na terenie Gminy Mosina w roku 2018.
			2017	2	10 208,00	Środki własne	Nasadzenia drzew przy drogach zgodnie z decyzjami administracyjnymi.
			2017	2	44 808,12 (koszt całego zadania)	Środki własne	Cięcia pielęgnacyjne drzew na terenie trzech gmin. Dotyczy cięć drzew zgodnie z ekspertyzą dendrologiczną wzdłuż drogi wojewódzkiej 430.
14.	Bieżące utrzymanie zieleni przydrożnej.	Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu	2017	3	10 000,00 (koszt całego zadania)	Środki własne	Uporządkowanie terenu po nawalnicy: uporządkowanie pasa drogowego drogi wojewódzkiej 431 na odcinku Kórnik – Mosina, drogi wojewódzkiej 434 na odcinku Śrem – Kórnik, oraz drogi

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							wojewódzkiej 436 na odcinku Książ Wielkopolski – Klęka.
			2017-2018	2	2 278,25	Środki własne	Cięcia żywoptotów przy drogach dwa razy w roku.
			2017-2018	2	9 502,92	Środki własne	Koszenie traw przy drogach wojewódzkich 306 i 430.
			2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Koszenie traw przy drodze wojewódzkiej 431.
			2017-2018	2	W ramach sprzedaży	Środki ze sprzedaży	Wycinka drzew w formie sprzedaży drzew „na pniu”.
			2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Wycinka drzew własnymi siłami.
		Zarząd Dróg Powiatowych w Poznaniu	luty-marzec 2017	3	53 071,20	Środki własne	Zabiegi pielęgnacyjne drzew i krzewów rosnących w pasach dróg powiatowych ZDP w Poznaniu.
			marzec-kwiecień 2018	3	41 981,41	Środki własne	
		Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Uchwalenie pięciu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
15.	Uwzględnienie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.	Nadleśnictwo Babki	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Uwzględnianie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej podczas wykonywania czynności gospodarczych.
16.	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego form	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Uchwalenie pięciu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	ochrony przyrody oraz obszarów przyrodniczo cennych.						
17.	Budowa ścieżki dydaktycznej, ograniczającej presję turystyczną na terenach Natura 2000 oraz WPN- „Glinianki”.	Urząd Miejski w Mosinie	11.07.2018-11.11.2018	3	1 497 178,69	Środki własne, środki z Unii Europejskiej	Zmniejszenie nadmiernej niekontrolowanej presji turystycznej na gatunki i siedliska na terenach chronionych Wielkopolskiego Parku oraz obszarach Natura 2000, poprzez budowę małej infrastruktury – budowa ścieżki dydaktycznej.
18.	Rozwój terenów zieleni w mieście.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2019	2	1 516 485,60	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Poprawa jakości środowiska Miasta Mosina poprzez rozwój systemów zieleni miejskiej – budowa parku przy Kanale Mosińskim.
19.	Współpraca przy opracowywaniu planów ochronnych dla obszarów Natura 2000.	Urząd Miejski w Mosinie, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu, Wielkopolski Park Narodowy, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego	2017-2018	0	-	-	Brak realizacji zadania.
20.	Wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych i ochronnych w obrębie pomników przyrody.	Urząd Miejski w Mosinie	2018	2	Brak możliwości oszacowania całkowitych kosztów zadania	Środki finansowe właścicieli nieruchomości, na których rosną drzewa	Podjęcie Uchwały Nr LXXI/845/18 Rady Miejskiej w Mosinie z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie uzgodnienia prac pielęgnacyjnych wykonywanych na pomniku przyrody dz. 368/4, obręb Rogalinek.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
21.	Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie przyrody w trakcie gospodarczego wykorzystywania zasobów przyrody.	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu	2017-2018	0	-	-	Brak realizacji zadania.
22.	Działania mające na celu rekompensatę ubytku zieleni w środowisku naturalnym, związanej z usuwaniem drzew i krzewów, a także realizacja „Programu zwiększania lesistości Powiatu Poznańskiego”.	Urząd Miejski w Mosinie	2017	2	153 431,84	Środki własne	Nasadzenia drzew i krzewów.
			2018	2	183 938,89	Środki własne	
Rozwój zasobów leśnych na terenie Gminy Mosina							
23.	Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów przeznaczonych pod zalesianie.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Uchwalenie pięciu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
24.	Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych.	Nadleśnictwo Babki	2017-2018	2	25 000,00 (dla całego Nadleśnictwa)	Środki własne, środki z Unii Europejskiej	Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w czasie realizacji zadań gospodarczych w kompleksach leśnych poprzez czynną i bierną ochronę roślin, zwierząt i cennych siedlisk przyrodniczych.
		Nadleśnictwo Konstantynowo	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej (koszt trudny do oszacowania dla powierzchni w zasięgu gminy)	Środki własne	Odnowienia lasu – dobór gatunków zgodnych z siedliskiem, pozyskanie drewna w ilości zgodnej z zapisami Planu Urządzenia Lasu oraz Prognozy Oddziaływania na Środowisko, ochrona upraw przed zwierzyną, ochrona przed szkodliwymi owadami i grzybami, zwalczanie zaśmiecania lasu.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
25.	Realizacja zadań wynikających z planów urządzania lasów.	Nadleśnictwo Babki	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej (koszt trudny do oszacowania dla powierzchni w zasięgu gminy)	Środki własne	Realizacja planów pozyskania, hodowli lasu, ochrony lasu wynikających z planu urzędzenia lasu.
		Nadleśnictwo Konstantynowo	2017-2018	2			Środki własne
26.	Utrzymywanie wysokiego stopnia lesistości w celu wypełnienia zapisów Krajowego Planu Zwiększenia Lesistości na terenie Gminy Mosina.	Nadleśnictwo Babki	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Utrzymywanie wysokiego stopnia lesistości poprzez prowadzenie zabiegów gospodarczych zgodnie z zasadami trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.
		Nadleśnictwo Konstantynowo	2017-2018	2			ok. 100 000,00
Ochrona naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi i gleb przed degradacją. Ochrona zasobów kopalin							
27.	Ochrona zasobów złóż kopalin poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Uchwalenie pięciu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
28.	Zrehabilitowanie gleb zdegradowanych w kierunku leśnym, rolnym lub rekreacyjno-wypoczynkowym.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Uchwalenie pięciu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego, usprawnienie systemu zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy Mosina							
29.	Oczyszczanie ścieków i dostawa wody do Gminy – ograniczenie zrzutu ścieków na pola oraz poprawa jakości wody pitnej Budowa kanalizacji deszczowej w	Urząd Miejski w Mosinie	12.05.2015-16.11.2015	3	1 173 417,56	Środki własne, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki	Zadanie zrealizowane w latach wcześniejszych.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	Mosinie, m. in.: - Budowa kanalizacji deszczowej w ul. Torowej, Jesionowej, Cisowej, Ogrodowej, Dębowej w Mosinie.					Wodnej w Poznaniu	
30.	Bieżąca budowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej na terenie całej Gminy - Budowa kanalizacji deszczowej w ul. Wodnej w Mosinie – II etap.	Urząd Miejski w Mosinie	01.06.2016-15.05.2017	3	1 656 377,88	Środki własne, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	Budowa kanalizacji deszczowej w ul. Wodnej w Mosinie – II etap.
31.	Konserwacja rowów melioracyjnych.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	0	-	-	Brak realizacji zadania.
32.	Budowa zbiornika odbioru wód opadowych z rejonu osiedla Nowe Krosno.	Urząd Miejski w Mosinie	2019-2020	0	8 122 170,75	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014-2020	Zadanie zaplanowane na następne lata. Budowa szpitalnego zbiornika wód deszczowych dla odwodnienia dróg na osiedlu Nowe Krosno w Mosinie.
33.	Bieżąca budowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej na terenie całej Gminy	Aquanet S.A	2015-2016	3	1 608 783,38 netto	Środki własne	Zadanie zrealizowane w latach wcześniejszych. Budowa sieci wodociągowej w ul. Czeresniowej i w bocznej od Czeresniowej w Dymaczewie Starym, w ul. Bukowej w Mosinie, w ul. Granicznej w Drużynie, w ul. Pogodnej i rej. ul. Pogodnej w Dymaczewie Nowym, w rejonie ul. Konopnickiej i Orzeszkowej w Mosinie. Budowa kanalizacji sanitarnej w Baranowie oraz w rejonie ul. Orzeszkowej i Konopnickiej w Mosinie.
34.	Modernizacja stacji uzdatniania wody	Aquanet S.A.	2007-2027	2	48 766 549,97 netto	Środki własne	Prace modernizacyjne na Ujęciu Mosina:

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	w Mosinie.						utrzymanie sprawności pracy ujęcia oraz wzrost wydajności w dostosowaniu do wydajności Stacji Uzdatniania Wody Mosina. Nr zadania 1-03-07-001-0.
			2016-2019	2	7 489 133,49 netto	Środki własne	Prace modernizacyjne na zbiornikach wody czystej Pożegowo i Mosina: poprawa bezpieczeństwa konstrukcji i bezpieczeństwa jakości wody, zwiększenie niezawodności działania instalacji i armatury, automatyzacja procesu – zdalne sterowanie i zdalny nadzór, zapewnienie niezawodności zasilania, zwiększenie bezpieczeństwa ochrony obiektu i bezpieczeństwa jakości wody. Nr zadania 3-03-16-109-0.
35.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Krosinko, Ludwikowo.	Urząd Miejski w Mosinie	2014-2015	3	96 798,38	Środki własne	Zadanie zrealizowane w latach wcześniejszych.
		Aquanet S.A.	2009-2016	3	10 506 398,42 netto	Środki własne, dofinansowanie z Funduszu Spójności	
36.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Daszewice.	Aquanet S.A., Urząd Miejski w Mosinie	2009-2016	3	18 975 630,13	Środki własne Aquanet S.A., dofinansowanie z Funduszu Spójności	Zadanie zrealizowane w latach wcześniejszych.
37.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Rogalinek na ulicy Świerkowej i ulicy Sosnowej.	Aquanet S.A., Urząd Miejski w Mosinie	2014-2016	3	401 147,50	Środki własne, dofinansowanie z Funduszu Spójności	Zadanie zrealizowane w latach wcześniejszych.
38.	Modernizacja studni zastępczych na	Aquanet S.A.	2014-2028	2	40 553 781,91	Środki własne	Zapewnienie utrzymania istniejącej

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	terenie Gminy Mosina.				netto		wydajności i sprawności ujęcia. Nr zadania 1-03-03-001-0.
39.	Budowa sieci wodociągowej w Krośnie przy ul. Jesiennej, Wiosennej i Zwirowej.	Aquanet S.A.	2014-2016	3	202 542,00	Środki własne	Zadanie zrealizowane w latach wcześniejszych.
40.	Budowa sieci wodociągowej w Mosinie przy ul. Żeromskiego i Nałkowskiej.	Aquanet S.A., Urząd Miejski w Mosinie	2013-2015	3	485 417,04	Środki własne	Zadanie zrealizowane w latach wcześniejszych.
41.	Budowa sieci wodociągowej w Sowińcu	Aquanet S.A.	2016-2018	1	-	-	Zadanie realizowane w latach wcześniejszych: problem z trasą wodociągu, zadanie wstrzymane.
42.	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Sowinki.	Aquanet S.A.	2016-2022	2	7 748 687,52 netto	Planowane dofinansowanie z Funduszu Spójności	Budowa kanalizacji sanitarnej w układzie grawitacyjno-łocznym wraz z przyłączami. Obszar w strefie ochrony pośredniej ujęcia wody Mosina – Krajkowo. Nr zadania 5-03-13-131-1.
43.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Baranowo, Baranówko i Krajkowo.	Aquanet S.A.	2014-2022	2	4 382 583,56 netto	Środki własne	Budowa kanalizacji sanitarnej w części wsi Baranowo, przełożenie wodociągu DN100 mm: budowa kanalizacji sanitarnej w układzie grawitacyjno-łocznym wraz z przyłączami. Obszar w strefie ochrony pośredniej ujęcia wody Mosina – Krajkowo. Nr zadania 5-03-13-130-1.
			2017-2021	2	2 001 420,03 netto	Środki własne	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Baranówko: budowa kanalizacji sanitarnej w układzie grawitacyjno-łocznym wraz z przyłączami. Obszar w strefie ochrony pośredniej ujęcia wody Mosina – Krajkowo. Nr zadania 5-03-

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							13-144-1.
				2	1 716 287,50 netto	Środki własne	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Krajkowo: budowa kanalizacji sanitarnej w układzie grawitacyjnym wraz z przyłączami. Obszar w strefie ochrony pośredniej ujęcia wody Mosina – Krajkowo. Nr zadania 5-03-13-142-1.
44.	Budowa kanalizacji sanitarnej na terenach przemysłowych w miejscowości Krosno.	Aquanet S.A.	2017-2022	2	7 786 873,04 netto	Środki własne	Budowa kanalizacji sanitarnej w układzie grawitacyjno-tocznym wraz z przyłączami. Obszar w strefie ochrony pośredniej ujęcia wody Mosina – Krajkowo. Nr zadania 5-03-13-138-1.
45.	Budowa kanalizacji sanitarnej dla nowych działek w miejscowości Baranówko	Aquanet S.A.	2012-2018	1	-	-	Zadanie realizowane w latach wcześniejszych: opracowywanie dokumentacji projektowej.
46.	Wymiana wodociągu w Mosinie przy ul. Powstańców Wielkopolskich, ul. Orzeszkowej i ul. 25-Stycznia.	Aquanet S.A.	2017-2021	2	1 413 499,55 netto	Środki własne	Wymiana istniejącego wodociągu z rur azbestocementowych o dużej awaryjności i budowa nowego odcinka sieci w ul. Powstańców Wielkopolskich wraz z przyłączami. Nr zadania 3-03-04-011-1.
47.	Budowa wodociągu w Mosinie przy Szosie Poznańskiej.	Aquanet S.A., Urząd Miejski w Mosinie	2016-2017	1	12 800,00	Środki własne Urzędu Miejskiego w Mosinie	Zadanie realizowane w latach wcześniejszych. Wstrzymano ze względu na kolizję z gazem.
48.	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Babki i Daszewice.	Aquanet S.A., Urząd Miejski w Mosinie	2014-2015	3	18 975 630,13	Środki własne, dofinansowanie z Funduszu Spójności	Zadanie zrealizowane w latach wcześniejszych.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
49.	Wymiana przyłącza zasilającego 13 odbiorców w wodę w miejscowości Babki	Aquanet S.A.	2017-2018	0	-	-	Brak realizacji zadania.
50.	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Borkowice.	Aquanet S.A., Urząd Miejski w Mosinie	2015-2016	1	-	-	Zadanie realizowane w latach wcześniejszych: uzyskano pozwolenie na budowę, zgłoszono rozpoczęcie prac. Budowa planowana na lata 2019-2020.
51.	Wymiana sieci wodociągowej w Mosinie przy ul. Sowinieckiej i Żeromskiego.	Aquanet S.A.	2014-2021	2	3 608 739,40 netto	Środki własne	Wymiana sieci wodociągowej w ul. Sowinieckiej i Żeromskiego z uwagi na zły stan techniczny, koordynacja z modernizacją drogi. Nr zadania 3-03-13-018-0.
52.	Przebudowa sieci wodociągowej w Mosinie przy zbiegu ul. Wawrzyniaka, Niezłomnych i Sowinieckiej	Aquanet S.A.	2017-2018	0	-	-	Brak realizacji zadania.
53.	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Krosno przy ul. Piaskowej i Tynej.	Aquanet S.A.	2016	2	Planowane 172 000,00 netto	Środki własne	Zadanie realizowane w latach wcześniejszych.
54.	Budowa sieci wodociągowej w Mosinie przy ul. Płatanowej	Aquanet S.A.	2015	3	140 495,44 netto	Środki własne	Zadanie zrealizowane w latach wcześniejszych.
55.	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Bolesławiec	Aquanet S.A.	2015-2016	1	-	-	Zadanie realizowane w latach wcześniejszych: uzyskano pozwolenie na budowę.
56.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Czapury, Wiórek, Babki.	Aquanet S.A.	2014-2023	2	31 498 131,19 netto	Dofinansowanie z Funduszu Spójności	Budowa kanalizacji sanitarnej w układzie grawitacyjno-łocznym wraz z przyłączami. Nr zadania 5-03-13-140-1.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
57.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Żabinko.	Aquanet S.A.	2014-2023	2	10 378 908,97 netto	Środki własne	Budowa kanalizacji sanitarnej w układzie grawitacyjno-tłocznym wraz z przyłączami. Obszar w strefie ochrony pośredniej ujęcia wody Mosina – Krajkowo. Nr zadania 5-03-13-137-1.
58.	Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Fredry w Mosinie	Urząd Miejski w Mosinie	02.06.2015-08.07.2015	3	178 227,00	Środki własne, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	Zadanie zrealizowane w latach wcześniejszych.
59.	Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Krótkiej w Mosinie	Urząd Miejski w Mosinie	wrzesień 2016-luty 2017	3	332 025,98	Środki własne, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	Wybudowanie 577,00 mb kanalizacji sanitarnej Ø 200 mm.
60.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Dymaczewo Stare, Dymaczewo Nowe, Borkowice, Bolesławiec	Urząd Miejski w Mosinie	2016	1	15 375,00	Środki własne	Zadanie realizowane w latach wcześniejszych: opracowanie koncepcji.
Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza na terenie Gminy Mosina							
61.	Budowa i modernizacja dróg na terenie Gminy Mosina – poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego	Urząd Miejski w Mosinie	26.04.2017-27.07.2017	3	4 315 542,32	Środki własne	Budowa ul. Czeresniowej w m. Mosina – III etap.
			15.05.2017-04.07.2017	3			Budowa ul. Marcinkowskiego w m. Mosina.
			22.05.2017-18.08.2017	3			Budowa ul. Ogrodowej w m. Mosina.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
			30.05.2017-30.08.2017	3			Budowa ul. Polnej w m. Krosno.
			21.06.2017-17.10.2017	3			Budowa zatok postojowych w ciągu ul. Mostowej w m. Mosina.
			23.06.2017-22.09.2017	3			Budowa ul. Skrytej w m. Mosina.
			28.08.2017-17.10.2017	3			Budowa chodnika w ciągu ul. Dębowej w m. Czapury – etap III.
			13.10.2017-08.01.2018	3			Budowa ul. Chopina w m. Mosina - III etap.
			20.10.2017-24.11.2017	3			Budowa drogi do cmentarza w Krośnie przy ul. Piaskowej.
			01.12.2017-22.01.2018	3			Budowa ul. Reymonta w m. Mosina.
			30.03.2018-30.04.2018	3			Budowa chodnika w ciągu ul. Ludwikowskiej w m. Mosina.
			18.04.2018-08.08.2018	3			Budowa ul. Czarnokurz w m. Mosina.
			27.04.2018-11.07.2018	3	4 322 255,82	Środki własne	Budowa pobocza drogi gminnej w m. Sowinki – etap I.
			10.05.2018-03.12.2018	1			Budowa chodnika w m. Żabinko – etap I.
			28.06.2018-30.10.2018	3			Budowa ul. Torowej w m. Mosina.
			19.09.2018-11.10.2018	3			Budowa chodnika w ciągu ul. Śliwkowej, Obrzańskej, Agrestowej w m. Mosina –

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
							etap I – chodnik w ul. Agrestowej.
			2018-2019	1			Przebudowa ul. Kasprowicza w Mosinie – utwardzenie i odwodnienie.
			2018-2019	1			Budowa ul. Torowej, Jesionowej, Cisowej, Dębowej, Strzałowej i Ogrodowej wraz z odwodnieniem w m. Mosina, etap VIII – roboty drogowe na ul. Cisowej.
			2018	2	88 560,00	Środki własne	Remonty cząstkowe drogi wojewódzkiej 430 i 431 o łącznej powierzchni 800 m ² .
		Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu	2018-2020	1	26 820 177,00, w tym w 2018 r. 6 549 487,00	Środki własne, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014-2020	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 306 na odcinku skrzyżowanie z nowym przebiegiem S5 – droga wojewódzka nr 431 na odcinku o długości 8,2 km.
			lipiec 2017- maj 2018	3	288 958,08	Środki własne	Przebudowa przepustów (2 sztuki) odprowadzających wodę z pasa drogowego drogi powiatowej nr 2460P w m. Czapury i m. Wiórek na skarpie rzeki Warty.
		Zarząd Dróg Powiatowych w Poznaniu	sierpień 2017-maj 2018	3	597 039,38	Środki własne	Remont mostu w ciągu drogi powiatowej nr 2469P w m. Dymaczewo Stare.
			lipiec 2018- grudzień 2018	3	13 899,00	Środki własne	Opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy drogi powiatowej nr 2465P Mosina – granica powiatu, w zakresie wykonania chodnika w m. Nowinki.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
			listopad 2017- czerwiec 2018	3	748 560,83	Środki własne	Przebudowa pasa drogowego dla drogi powiatowej nr 2461P w miejscowości Daszewice (ul. Poznańska) w zakresie wykonania chodnika na odcinku 1,4 km.
			październik 2017- listopad 2017	3	58 794,00	Środki własne	Przebudowa drogi powiatowej nr 2461P polegająca na budowie chodnika w pasie ul. Gromadzkiej w Czaporach.
			luty 2017- sierpień 2017	3	34 440,00	Środki własne	Opracowanie dokumentacji projektowej remontu drogi powiatowej nr 2461P Czaporzy – Gądky na odcinku Babki – Daszewice.
			listopad 2018- grudzień 2018	3	55 965,00	Środki własne	Opracowanie dokumentacji projektowej remontu drogi powiatowej nr 2469P Dymaczewo – Drużyna na odcinku Dymaczewo – Borkowice.
62.	Kompleksowa termomodernizacja i modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej takich jak m.in.: - Termomodernizacja Zespołu Szkół nr 2 w Mosinie - Modernizacja źródła ciepła i instalacji c.o. w budynkach oświatowych Gminy Mosina - Kompleksowa modernizacja energetyczna budynku Szkoły Podstawowej nr 1, Gimnazjum nr 1 w Mosinie wraz z salą gimnastyczną. - Modernizacja energetyczna innych budynków, w tym m.in.:	Urząd Miejski w Mosinie	2015-2016	1	1 210 148,40	Środki własne, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	Zadanie zrealizowane w latach wcześniejszych.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	<ul style="list-style-type: none"> • szkół - w szczególności: Szkoły Podstawowej im. Arkadego Fiedlera w Czaporach, Szkoły Podstawowej w Krosinku, Zespołu Szkół w Rogalinie, Zespołu Szkół w Rogalinku, Szkoły Podstawowej w Pecnej, Zespołu Szkół w Daszewicach, Gimnazjum nr 1 w Mosinie, Zespołu Szkół w Mosinie, Szkoły Podstawowej nr 1 w Mosinie; • przedszkoli – w szczególności: Przedszkola nr 4 w Mosinie, Przedszkola nr 2 w Mosinie, Przedszkola nr 3 w Mosinie; • innych budynków oświatowych należących do gminy, np. bibliotek, świetlic wiejskich itp.; • budynków użytkowanych przez jednostki organizacyjne gminy – w szczególności Urzędu Miejskiego w Mosinie, Mosińskiego Ośrodka Kultury, Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mosinie; • budynku kultury np. budynku galerii Miejskiej; • budynku przy ul. Dworcowej w Mosinie. 						
63.	Oczyszczanie dróg gminnych (ograniczenie emisji pyłu PM10).	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	0	-	-	Brak realizacji zadania.
64.	Współuczestnictwo w opracowaniu i realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Metropolii Poznań.	Urząd Miejski w Mosinie	2015	3	Brak poniesionych kosztów	Stowarzyszenie Metropolia Poznań w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na	Zadanie zrealizowane w latach wcześniejszych.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
65.	Realizacja i aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, paliwa gazowe i energię elektryczną.	Urząd Miejski w Mosinie	2018	3	10 578,00	lata 2014-2020 Środki własne	Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, paliwa gazowe i energię elektryczną.
66.	Stwarzanie warunków dla rozwoju ruchu rowerowego – wyposażenie ścieżek rowerowych w małą infrastrukturę.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	0	-	-	Brak realizacji zadania.
67.	Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrywania mieszkań w nośniki ciepła, które nie powodują nadmiernej „niskiej emisji”.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Uchwalenie pięciu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
68.	Kontrolne przestrzeganie zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Przeprowadzane na bieżąco kontrole.
69.	Zakup niskoemisyjnego taboru autobusowego.	Urząd Miejski w Mosinie	2017	1	W ramach działalności statutowej	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Mosinie	Zakup następujących pojazdów: autobus Mercedes Sprinter 616 (EURO 4), autobus Mercedes Benz O 405N (EURO 1), autobus Volkswagen LT 35 (EURO 2).
70.	Budowa zintegrowanych funkcjonalnych punktów przesiadkowych skupiających różnego rodzaju transport publiczny i indywidualny.	Urząd Miejski w Mosinie	29.11.2018-08.11.2019	2	4 839 041,00	Środki własne, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014-2020	Ogłoszenie przetargu na budowę punktów przesiadkowych – wyłonienie wykonawców.
71.	Modernizacja dworca kolejowego Mosina.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	0	-	-	Brak realizacji zadania.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
72.	Modernizacja przystanku osobowego Drużyna Poznańska.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	3	W ramach działalności statutowej	PKP Polskie Linie Kolejowe	Wykonanie modernizacji przystanku w ramach modernizacji linii E59.
73.	Modernizacja przystanku osobowego Iłowiec.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	3	W ramach działalności statutowej	PKP Polskie Linie Kolejowe	Wykonanie modernizacji przystanku w ramach modernizacji linii E59.
74.	Rozwój linii autobusowych na terenie Gminy Mosina.	Urząd Miejski w Mosinie	2018	2	11 407,47	Środki własne	Wprowadzenie od 01.10.2018 r. linii komunikacyjnej nr 694.
75.	Modernizacja i budowa ścieżek rowerowych oraz ścieżek dla pieszych.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	0	-	-	Brak realizacji zadania.
76.	Modernizacja źródeł światła o wysokim poborze mocy na oświetlenie uliczne energooszczędne wraz z dostosowaniem infrastruktury.	Urząd Miejski w Mosinie	przed 2017	3	-	-	Zadanie wykonane w latach poprzednich.
77.	Wymiana oświetlenia wewnętrznego, sprzętu RTV, ITC i AGD.	Urząd Miejski w Mosinie	marzec 2018	1	2 583,00	Środki własne	Wymiana opraw oświetleniowych na LED w Sali dużej w Świątyni wiejskiej w Młeczewie.
			październik 2018	1	2 214,00	Środki własne	Wymiana opraw oświetleniowych na LED (6 szt.) w Sali Centrum Kształcenia w Nowinkach.
78.	Monitoring zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	0	-	-	Brak realizacji zadania.
79.	Modernizacja dróg wojewódzkich, powiatowych i Gminnych na terenie Gminy Mosina (zadanie dotyczy także działu hatas)	Urząd Miejski w Mosinie, Zarząd Dróg Powiatowych w Poznaniu,	2017-2020	1,2,3	-	-	Zadanie opisane w punkcie 61.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
Zmniejszanie narażenia mieszkańców na ponadnormatywny poziom hałasu na terenie Gminy Mosina							
80.	Wprowadzanie standardów akustycznych w planach zagospodarowania przestrzennego.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Uchwalenie pięciu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
81.	Ochrona obszarów o korzystnym klimacie akustycznym poprzez uwzględnianie ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Uchwalenie pięciu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
82.	Stosowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych zapobiegających emisji hałasu do środowiska.	Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu	2017-2018	2	-	Środki własne	Bieżące utrzymanie zieleni przydrożnej. Szczegóły zadania opisane w punkcie 14.
		Urząd Miejski w Mosinie, Zarząd Dróg Powiatowych w Poznaniu, Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu	2017-2020	1,2,3	-	-	Remonty i przebudowy dróg obejmujące wymianę nawierzchni i skutkujące zmniejszeniem emisji hałasu. Szczegóły zadania opisane w punkcie 61.
		Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Uchwalenie pięciu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
Stać kontrola potencjalnych źródeł pól elektromagnetycznych minimalizacja ich oddziaływania na zdrowie człowieka i środowisko na terenie Gminy Mosina							
83.	Ograniczanie powstawania źródeł pól elektromagnetycznych na terenach gęstej zabudowy mieszkaniowej na etapie planowania przestrzennego oraz wprowadzenie zagadnienia pól elektromagnetycznych do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Uchwalenie pięciu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowisko							
84.	Likwidacja dzikich wysypisk odpadów.	Urząd Miejski w Mosinie	2017 2018	2 2	27 233,86	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco.
					38 112,29		
85.	Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco.
86.	Realizacja „Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Mosina”.	Urząd Miejski w Mosinie	2017 2018	3 3	51 550,95	Środki własne, Starostwo Powiatowe w Poznaniu	Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest.
					24 173,00		
87.	Gospodarka odpadami ciekłymi zgodnie z zapisami Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Mosina.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco.
88.	Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania, zbierania, transportu, odzysku	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	i unieszkodliwiania odpadów.						
89.	Składanie rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi do Marszałka Województwa Wielkopolskiego (rocznie).	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne, Związek Międzygminny SELEKT	Zadanie realizowane na bieżąco.
90.	Przeprowadzenie analizy stanu gospodarki odpadami, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych Gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi (rocznie).	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne, Związek Międzygminny SELEKT	Zadanie realizowane na bieżąco.
91.	Uwzględnianie w przetargach publicznych, poprzez zapisy w specyfikacji istotnych warunkach zamówienia, zakupów wyrobów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów; włączanie do procedur zamówień publicznych kryteriów związanych z ochroną środowiska.	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	2	W ramach działalności statutowej	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco.
92.	Gospodarowanie odpadami w postaci wyrobów zawierających azbest poprzez realizację zapisów „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Mosina”.	Urząd Miejski w Mosinie	2017 2018	3 3	51 550,95 24 173,00	Środki własne, Starostwo Powiatowe w Poznaniu	Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Ocena realizacji zadań*	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Mosina							
93.	<p>Wzrost wykorzystywania odnawialnych źródeł energii -- dotacje dla mieszkańców na kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, pompy ciepła itp.</p> <p>Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gminnych obiektach użyteczności publicznej</p>	Urząd Miejski w Mosinie	2017-2018	0	-	-	Brak realizacji zadania.

*Gdzie:

- 0 – brak realizacji zadania,
- 1 – zrealizowane częściowo,
- 2 – realizowane na bieżąco,
- 3 – zrealizowane całkowicie.

4. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska

Jak wynika z tabeli nr 8 w okresie od 01.01.2017 r. do 31.12.2018 r. w ramach Programu Ochrony Środowiska wyznaczone zostały 93 zadania. Z tych 93 zadań, podjęto się realizacji 80. Wyznaczone zadania dotyczyły zagadnień takich jak: opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu zarządzania środowiskowego, podniesienie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców, minimalizacja skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska, poprawa stanu i jakości zasobów przyrodniczych, rozwój zasobów leśnych, ochrona naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi i gleb przed degradacją – ochrona zasobów kopalin, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego, usprawnienie systemu zaopatrzenia w wodę, spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza, zmniejszanie narażenia mieszkańców na ponadnormatywny poziom hałasu, stała kontrola potencjalnych źródeł pól elektromagnetycznych minimalizacja ich oddziaływania na zdrowie człowieka i środowisko, zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowisko oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Należy podkreślić, iż wiele zadań wpisuje się w realizację więcej niż jednego strategicznego celu długoterminowego.

Stopień realizacji zadań dla gminy Mosina wynosi 86,02%.

5. Ocena systemu monitoringu

W celu oceny wpływu realizacji zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska na poprawę środowiska na terenie gminy Mosina zestawiono wartości wskaźników monitoringu, porównując stan z 2016 roku (rok bazowy) ze stanem na lata 2017-2018.

Tabela 8. Wskaźniki monitoringu

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	2016	2017	2018	Zmiana wskaźnika*
1.	Ludność według faktycznego miejsca zamieszkania	osoba	31 704	32 350	33 053	
2.	Gęstość zaludnienia	os/km ²	185	189	193	
Ochrona powietrza						
Wyniki klasyfikacji strefy pod kątem ochrony zdrowia dla strefy wielkopolskiej						
3.	Dwutlenek siarki (SO ₂)	-	A	A	A	
4.	Dwutlenek azotu (NO ₂)	-	A	A	A	
5.	pył zawieszony PM10	-	C	C	C	
6.	pył zawieszony PM2,5	-	C	C	C	
7.	Benzen (C ₆ H ₆)	-	A	A	A	
8.	Tlenek węgla (CO)	-	A	A	A	
9.	Ołów (Pb)	-	A	A	A	
10.	Arsen (As)	-	A	A	A	

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	2016	2017	2018	Zmiana wskaźnika*
11.	Kadm (Cd)	-	A	A	A	
12.	Nikiel (Ni)	-	A	A	A	
13.	Benzo(a)piren (B _(a) P)	-	C	C	C	
14.	Ozon (O ₃)	-	C	A	A	
Gospodarka wodno-ściekowa						
15.	Długość czynnej rozdzielczej sieci wodociągowej	km	199,5	200,1	200,7	
16.	Połączenia rozdzielczej sieci wodociągowej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	7 462	7 653	7 707	
17.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	os.	28 196	29 299	29 931	
18.	Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności	%	88,9	90,6	90,6	
19.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	856 509,6	854 649,4	950 546,6	
20.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	27,3	26,7	29,0	
21.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	166,6	168,7	168,7	
22.	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych	szt.	6 823	6 915	6 932	

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	2016	2017	2018	Zmiana wskaźnika*
	i zbiorowego zamieszkania					
23.	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	m ³	553 732,2	602 851,3	622 255,0	
24.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	os.	23 212	24 028	24 537	
25.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	%	73,2	74,3	74,2	
26.	Ilość zbiorników bezodpływowych	szt.	5 944	3 322	3 350	
27.	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	161	142	153	
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych po oczyszczeniu						
28.	BZT ₅	kg/rok	8 297,38	8 663,50	12 023,72	
	ChZT	kg/rok	71 894,89	74 542,55	91 833,43	
	Zawiesina ogólna	kg/rok	6 065,89	6 162,18	9 616,01	
	Azot ogólny	kg/rok	8 391,67	10 932,91	14 904,18	
	Fosfor ogólny	kg/rok	990,03	1292,07	991,94	
29.	Osady z komunalnych oczyszczalni ścieków	Mg	3 161,420	3 437,960	3 360,500	

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	2016	2017	2018	Zmiana wskaźnika*
Pola elektromagnetyczne						
30.	Poziom PEM	V/m	-	-	0,09	
Gospodarka odpadami						
31.	Odpady komunalne zebrane podczas likwidacji dzikich wysypisk	t	0	30,2	76,6	
32.	Liczba osób objętych systemem gospodarki odpadami	os.	28 610	28 717	29 805	
33.	Liczba osób deklarujących selektywną zbiórkę odpadów	os.	26 259	26 767	27 762	
34.	Liczba osób deklarujących oddawanie odpadów w sposób zmieszany	os.	2 351	1 950	2 043	
35.	Masa zebranych odpadów komunalnych łącznie	Mg	12 288,149	14 458,270	15 325,292	
36.	Masa zebranych odpadów komunalnych zmieszanych	Mg	10 659,340	9 666,390	9 741,89	
37.	Masa zebranych odpadów komunalnych segregowanych	Mg	1 333,110	3 640,240	4 377,634	
38.	Poziomy recyklingu przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	%	34,22 Wymagane ≥18	32,7 Wymagane ≥20	41 Wymagane ≥30	

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	2016	2017	2018	Zmiana wskaźnika*
39.	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych	%	100 Wymagane ≥42	100 Wymagane ≥45	100 Wymagane ≥50	
40.	Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania	%	0 Wymagane ≤45	0 Wymagane ≤45	0 Wymagane ≤40	
Zasoby przyrodnicze						
41.	Lesistość	%	37,3	37,3	37,3	
42.	Powierzchnia gruntów leśnych gminnych	ha	8,60	8,60	8,60	
43.	Nasadzenia drzew	szt.	159	208	169	
44.	Nasadzenia krzewów	szt.	3 144	812	140	
45.	Ubytki drzew	szt.	269	262	405	
46.	Ubytki krzewów	szt.	94	22	65	
47.	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych	ha	8 954,45	8 952,55	8 952,55	

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Urząd Miejski w Mosinie, Aquanet S.A.

*Gdzie:

kolor zielony – poprawa lub brak zmian,

kolor czerwony – pogorszenie wartości wskaźnika lub negatywna wartość.

Stan wskaźników monitoringu na terenie gminy Mosina na przestrzeni analizowanego okresu czasu poprawił się lub nie uległ zmianie w 43 przypadkach, natomiast w 4 uległ pogorszeniu lub wykazuje negatywną wartość.

5.1. Ochrona powietrza

Emisję zanieczyszczeń do powietrza powodują zarówno źródła naturalne, jak i antropogeniczne. Do tych pierwszych zaliczamy zjawisko wietrzenia skał, pożary czy procesy biologiczne (rozkład materii organicznej, pylenie roślin). Zanieczyszczeniami związanymi z działalnością człowieka są natomiast: przemysł energetyczny, transportowy, sektor komunalno-bytowy. Zanieczyszczanie powietrza dzieli się na pyłowe i gazowe. Do zanieczyszczeń pyłowych zalicza się pyły zawieszane PM10 i PM2,5, które uważa się za najpoważniejsze zagrożenie zdrowia ludzi. Ma to związek ze zróżnicowaniem wielkości ich cząsteczek oraz składu chemicznego. Mogą zawierać metale ciężkie, pierwiastki promieniotwórcze i rakotwórcze oraz toksyczne związki organiczne, takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA). Ponadto pyły zawieszane mogą być nośnikami bakterii i wirusów, które są przyczyną podrażnień układu oddechowego i alergii. Pyły mają również szkodliwy wpływ na rośliny, gdyż osadzając się na powierzchni liści pochłaniają światło i zatykają aparaty szparkowe, utrudniając proces fotosyntezy. Największy wpływ na wielkość ich emisji mają źródła bytowo-komunalne, określane jako źródła powierzchniowe tzw. niska emisja. Drugą istotną przyczyną tych zanieczyszczeń są emisje pochodzące z energetyki zawodowej i transportu.

Monitoring WIOŚ w Poznaniu⁶

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U. z 2012 r. poz. 914) dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto nie będące aglomeracją o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Województwo wielkopolskie zostało podzielone na 3 strefy: aglomeracja poznańska, miasto Kalisz oraz strefa wielkopolska w skład której wchodzi pozostała część województwa.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu prowadzi monitoring jakości powietrza za pomocą 16 stanowisk pomiarowych. Zakres prowadzonego monitoringu obejmuje pomiary stężeń dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), ozonu (O₃) oraz pyłu zawieszonego PM10, które to prowadzone są metodą automatyczną (pomiary ciągłe) oraz, prowadzone metodą manualną (pobór prób w terenie i oznaczenia laboratoryjne), pomiary pyłu zawieszonego PM2,5 i PM10, benzenu (C₆H₆), dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), a także ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu

⁶ Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2017, WIOŚ w Poznaniu 2018.

(Cd), niklu (Ni) i benzo(a)pirenu (B(a)P) zawartych w pyłe PM₁₀. W celu ochrony roślin prowadzi się monitoring metodą automatyczną stężeń dwutlenku siarki (SO₂), tlenu azotu (NO) i ozonu (O₃). Na terenie gminy Mosina nie jest zlokalizowana żadna stacja pomiarowa.

Klasyfikacja stref

Ocenę jakości powietrza i obserwację zmian dokonano w ramach państwowego monitoringu środowiska w strefach, które sklasyfikowano na podstawie poziomów substancji w powietrzu oraz poziomów dopuszczalnych z dozwolonymi przypadkami przekroczeń, poziomów docelowych oraz poziomów celów długoterminowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U.2012, poz. 1031). Zgodnie z definicjami zawartymi w dyrektywie 2008/50/WE:

- **poziom dopuszczalny** oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany,
- **poziom docelowy** oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie,
- **poziom celu długoterminowego** oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

Strefę wielkopolską obejmującą gminę Mosina zaliczono do klasy C ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszzonego PM₁₀, pyłu zawieszzonego PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu. Do klasy C1 zakwalifikowano strefę z powodu przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM_{2,5} dla II fazy obowiązującej od 2020 r. Ze względu na przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu zaliczono do klasy D2. Dla pozostałych substancji strefę zaliczono do klasy A, oznaczającej poziom stężenia nieprzekraczający poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych i poziomów celów długoterminowych. Biorąc pod uwagę ochronę roślin strefę wielkopolską przypisano do klasy D2 z uwagi na przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu oraz do klasy A oznaczającej brak przekroczeń wartości dopuszczalnych dla tlenków azotu i dwutlenku siarki oraz docelowych ozonu. Należy podkreślić, że stężenia pyłu PM₁₀ wykazują wyraźną zmienność sezonową – przekroczenia dotyczą tylko sezonu zimnego (grzewczego).

5.2. Zasoby wodne

Wody powierzchniowe⁷

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r.– Prawo wodne przy czym zgodnie z ust. 3 tego artykułu badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych oraz obserwacje elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego należą do kompetencji

⁷ Ocena jednolitych części wód powierzchniowych badanych na terenie województwa wielkopolskiego ocenionych na podstawie wyników monitoringu przeprowadzonego w 2017, WIOŚ w Poznaniu 2018.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska dokonuje także na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lica 2016 r. oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych dla obszaru województwa.

Sieć pomiarowa monitoringu rzecznych JCWP obejmowała w 2017 r. 125 punktów, zlokalizowanych również na terenie gminy Mosina, wyniki z której zestawiono w tabeli.

Tabela 9. Stan rzecznych JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Mosina

Nazwa JCWP	Punkt pomiarowo-kontrolny	Status	Klasa elementów biologicznych*	Klasa elementów hydromorfologicznych*	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
Kanał Mosiński od Żydowskiego Rowu do ujścia	Kanał Mosiński - Mosina	SCW (sztuczna część wód)	-	-	-	-	poniżej dobrego	zły
Samica Stęszewska	Samica Stęszewska - Krosinko	NAT (naturalna)	-	-	-	-	poniżej dobrego	zły
Kanał Szymanowo-Grzybno	Kanał Szymanowo-Grzybno - Baranowo	SZCW (silnie zmieniona część wód)	III	III	stan poniżej dobrego	umiarkowany	-	zły
Kopel od Głuszynki do ujścia	Kopel - Czapury	NAT (naturalna)	-	-	-	-	poniżej dobrego	zły
Warta od Pyszącej do Kopli	Warta - Wiórek Kopli	SZCW (silnie zmieniona część wód)	V	I	potencjał poniżej dobrego	zły	poniżej dobrego	zły

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu

*klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
klasa III – wody zadowalającej jakości,
klasa V – wody złej jakości.

Z powyższych danych wynika, że stan JCWP na terenie gminy Mosina jest zły.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przeprowadził również badania 44 jeziornych JCWP, jednak monitoring nie obejmował jezior zlokalizowanych na terenie analizowanej gminy.

Wody podziemne⁸

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1566 z późn. zm.) zobowiązuje Państwową Służbę Hydrogeologiczną do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych. Badania i klasyfikację wód podziemnych w punktach sieci krajowej w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonuje Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie przy koordynacji i na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Na terenie województwa wielkopolskiego wykonano badania w 75 (2017 r.) i 67 (2018 r.) punktach pomiarowych w ramach monitoringu operacyjnego sieci krajowej. Wyniki badań na terenie gminy Mosina zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 10. Stan JCWPd zlokalizowanych na terenie gminy Mosina

Wskaźnik	Wynik	
	2017	2018
Miejscowość	Pecna	Pecna
Nr MONBADA	1495	1495
JCWPd	60	60
Stratygrafia	Q	Q
Głębokość do stropu warstwy wodonośnej [m]	3,10	-
Przedział ujętej warstwy wodonośnej	-	7,00-9,00
Zwierciadło wody	swobodne	swobodne
Użytkowanie terenu	zabudowa wiejska	zabudowa wiejska
Klasa wg wskaźników nieorganicznych*	IV	IV
Klasa wg wskaźników organicznych*	I	I
Klasa surowa*	IV	-
Klasa końcowa*	IV	IV

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu

*klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
klasa IV – wody niezadawalającej jakości

⁸ Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych w roku 2017 i 2018 /wg badań PIG/, WIOŚ w Poznaniu 2018, 2019.

5.3. Gospodarka wodno-ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Obsługą sieci wodociągowej i kanalizacyjnej zajmuje się Aquanet S.A. w Poznaniu, którego akcjonariuszem jest Gmina Mosina. Spółka świadczy usługi z zakresu produkcji i sprzedaży wody, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, eksploatacji sieci wodociągowej, urządzeń poboru, uzdatniania i rozprowadzania wody oraz sieci kanalizacyjnej, a także inne w zakresie prowadzonej działalności, tj. technologii wody i ścieków, analiz wody i ścieków, projektowania i modernizowania urządzeń oraz instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych.

Ponadto w miejscowości Rogalin funkcjonuje spółka „Majątek Rogalin” dostarczająca wodę za pomocą wodociągu zakładowego i wiejskiego do ok. 1 000 gospodarstw domowych i rolnych w Rogalinie i sąsiednich wsiach: Rogalinku, Sasinowie, Świątnikach, Mleczewie i Radzewicach.

Do sieci wodociągowej podłączonych jest 90,6% mieszkańców gminy. Przedsiębiorstwo dostarczyło zarówno w 2017 i 2018 r. w ciągu doby 3,0 dam³ wody, w tym gospodarstwom domowym odpowiednio 2,3 dam³ oraz 2,6 dam³. Zużycie na potrzeby gospodarki i ludności wyniosło w 2017 r. 1 139,4 dam³, a w 2018 r. 1 165,7 dam³ i było mniejsze w porównaniu z 2016 r., gdy wyniosło 1 204,8 dam³.

Oczyszczalnie ścieków

Gmina Mosina jest obsługiwana przez jedną mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów, która przyjmuje ścieki komunalne również z terenu gminy miejskiej Puszczykowo. Przepustowość dobową oczyszczalni wynosi 6 000 m³/dobę. Sieć kanalizacyjna obsługuje 74,2% mieszkańców, w tym w mieście 95,9% ludności, a na obszarach wiejskich 58,3% mieszkańców. Na terenie gminy, w miejscowości Bolesławiec, znajduje się również jedna przemysłowa oczyszczalnia ścieków obsługiwana przez zakład Wielkopolski Indyk W.Z.H.G. Glinkowscy.

5.4. Hałas

Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska, charakteryzującym się dużą ilością i różnorodnością źródeł oraz powszechnością występowania. Hałas jest uznawany za czynnik, który w największym stopniu wpływa na jakość warunków zamieszkania i wypoczynku ludzi. Nadmierny hałas może wywoływać niekorzystne zmiany w organizmie człowieka. Powoduje on między innymi zaburzenia snu i wypoczynku, wpływa niekorzystnie na układ nerwowy, utrudnia pracę i naukę, zwiększa podatność na choroby psychiczne.

Występujący w środowisku naturalnym hałas spowodowany działalnością człowieka można podzielić na komunikacyjny i przemysłowy (instalacyjny). Czynniki wpływającymi na poziom hałasu komunikacyjnego są natężenie i płynność ruchu, procentowy udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów, prędkość strumienia pojazdów, położenie drogi oraz rodzaj nawierzchni, ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna, charakter obudowy trasy i rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy. Źródłami hałasu przemysłowego są dźwięki emitowane przez różnego rodzaju maszyny i urządzenia, a także wyposażenie zakładów przemysłowych, rzemieślniczych i usługowych oraz procesy technologiczne w nich zachodzące.

W 2017 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska nie prowadził pomiarów hałasu na terenie gminy Mosina, a wyniki za 2018 r. będą dostępne pod koniec 2019 r.

5.5. Pola elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące (PEM) występuje w postaci naturalnej (źródłami są Ziemia, Słońce, zjawiska atmosferyczne) oraz sztucznej (związane z powszechnym wykorzystywaniem energii elektrycznej oraz nowych technik radiowych). Pola elektromagnetyczne występują w otoczeniu wszystkich urządzeń elektrycznych.

Podstawowymi źródłami pól elektromagnetycznych są:

- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- stacje radiowe i telewizyjne,
- stacje radiolokacyjne,
- linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia,
- urządzenia powszechnego użytku, m.in. kuchenki mikrofalowe, aparaty komórkowe.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu prowadzi w ramach jednego z podsystemów Państwowego Monitoringu Środowiska pomiary poziomów promieniowania elektromagnetycznego w środowisku w 135 punktach w trzyletnich cyklach pomiarowych, po 45 punktów dla każdego roku⁹. W każdym z tych 45 punktów pomiary wykonuje się raz w roku kalendarzowym. Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. (Dz. U. nr 221 poz. 1645) pomiarami objęto tereny miast powyżej 50 tys. mieszkańców, pozostałe miasta i tereny wiejskie, ustalając na każdym z wymienionych obszarów badawczych po 15 punktów pomiarowych, zlokalizowanych w miejscach dostępnych dla ludności.

Na terenie gminy Mosina znajduje się jeden punkt pomiarowy, w miejscowości Świątniki, przy ul. Kórnickiej 8. Zgodnie z Programem Państwowego Monitoringu Środowiska WIOŚ wykonał pomiary w 2018 r. Zmierzona wartość 0,09 V/m była znacznie niższa od wartości dopuszczalnej wynoszącej 7 V/m, określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883). Dla porównania, poprzedni pomiar, w 2015 r. wykazał promieniowanie na poziomie 0,12 V/m. Analizując wieloletnie badania pól elektromagnetycznych można założyć, że na terenie gminy Mosina nie ma realnego zagrożenia nadmiernym poziomem pól elektromagnetycznych.

⁹ Sprawozdanie z monitoringu pól elektromagnetycznych w roku 2017 i 2018, WIOŚ w Poznaniu 2018, 2019.

5.6. Gospodarka odpadami¹⁰

Infrastruktura zagospodarowania odpadów

Zgodnie z obowiązującymi przepisami odpady komunalne mogą być zagospodarowane jedynie w regionalnych instalacjach do przetwarzania odpadów (RIPOK) lub instalacjach do zastępczej obsługi regionów. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2016-2022 wyznaczył 10 regionów gospodarki odpadami. Gmina Mosina wchodzi w skład regionu IV obejmującego 24 gminy. Na terenie regionu istnieją dwie regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych: instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych Tonsmeier Selekt Sp. z o.o. Piotrowo Pierwsze 26/27, 64-020 Czempień, do której trafiły wszystkie zmieszane odpady komunalne o kodzie 20 03 01, oraz instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów – kompostownia przyzłowa, zarządzana przez Tarnowską Gospodarkę Komunalną TP-Kom sp. z o.o. w Rumianku w gminie Tarnowo Podgórne. Selektywnie zebrane odpady zielone trafiły do RIPOK Tonsmeier Selekt sp. z o.o. lub do przetworzenia w kompostowni TP-KOM sp. z o.o., a w 2018 r. również do Instalacji do odzysku odpadów biodegradowalnych, w tym zielonych zebranych selektywnie, ul. Meteorytowa 3, 61-680 Poznań, posiadającej statut zastępczej instalacji obsługi regionu.

Do 2016 r. gmina Mosina należała do Związku Międzygminnego „Centrum Zagospodarowania Odpadów – SELEKT”, którego zadaniem jest wspólne wykonywanie zadań publicznych w zakresie tworzenia warunków niezbędnych do utrzymania porządku i czystości na terenach gmin tworzących Związek w dziedzinie gospodarki odpadami komunalnymi. Po wystąpieniu ze Związku, od 2017 r. władze gminy przejęły obowiązki w zakresie utrzymania czystości, które w minionych latach realizował Związek.

Ilość odpadów komunalnych

Odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy od 2017 r. prowadzi firma Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Mosinie wyłoniona w trybie tzw. zamówienia „in-house”, działającą na podstawie umowy zawartej z Gminą Mosina.

Ilość odpadów wytworzonych i odebranych z terenu gminy Mosina przedstawiono w tabeli, zestawiając rok 2016 (rok bazowy) z latami 2017-2018.

Tabela 11. Ilość odpadów komunalnych odebranych przez firmę wywozową na terenie gminy Mosina za lata 2016-2017

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg)		
		2016	2017	2018
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	-	16,930	283,94
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	-	12,290	15,8

¹⁰ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi Związku Międzygminnego „Centrum Zagospodarowania Odpadów – SELEKT” za 2016 r., Czempień 2017. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi za rok 2017 i 2018 na terenie gminy Mosina, Mosina 2018, 2019.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg)		
		2016	2017	2018
15 01 04	Opakowania z metali	-	-	4,684
15 01 07	Opakowania ze szkła	-	17,160	6,92
15 01 10	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone (np. środkami ochrony roślin I i II klasy toksyczności - bardzo toksyczne i toksyczne)	-	4,460	-
16 01 03	Zużyte opony	0,920	8,000	9,22
17 01 01	Odpady z betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	-	383,000	538
17 01 02	Gruz ceglany	-	319,000	175
17 03 08	Odpadowa papa	-	-	5,82
17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	-	2,280	0,26
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02	-	184,470	258,7
20 01 01	Papier i tektura	125,260	297,700	316,264
20 01 02	Szkło	569,880	604,940	680,94
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	-	-	163,5
20 01 21	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	-	0,030	0,2
20 01 31	Leki cytotoksyczne i cytostatyczne	-	0,100	-
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	1,459	0,980	1,44
20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	-	-	6,528
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż	-	22,00	18,516

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg)		
		2016	2017	2018
	wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35			
20 01 39	Tworzywa sztuczne	637,970	482,880	530,13
20 02 01	Odpady biodegradowalne	-	1 869,340	1 712,06
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	-	-	146,58
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	10 659,340	9 666,390	9 741,89
20 03 02	Odpady z targowisk	-	17,680	6,98
20 03 03	Odpady z czyszczenia ulic i placów	-	-	35,82
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	293,32	493,340	666,1
	Razem	12 288,149	14 458,270	15 325,292

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi Związku Międzygminnego „Centrum Zagospodarowania Odpadów – SELEKT” za 2016 r., Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi za rok 2017 i 2018 na terenie Gminy Mosina

Na terenie Zakładu Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Mosinie, przy ul. Sowinieckiej 6G w Mosinie działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, gdzie mieszkańcy w ramach uiszczanej przez nich opłaty mogą bezpłatnie przekazać selektywnie zebrane przez nich odpady, które powstają w gospodarstwach domowych. W 2017 r. oddano do niego 242,70 Mg odpadów, natomiast w 2018 r. 267,524 Mg odpadów.

6. Podsumowanie

Zadania wyznaczone w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina zostały w zdecydowanej większości zrealizowane zgodnie z zamierzeniami inwestycyjnymi. Jak wynika z analizy przeprowadzonych inwestycji i wydatkowanych środków, Gmina Mosina to jednostka, która przeznaczająca znaczne nakłady finansowe oraz administracyjne na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska, zarówno w ramach prowadzonych inwestycji i przedsięwzięć, jak i działań organizacyjnych.

W ramach realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina podjęto się realizacji 80 zadań wynikających z zapisów ww. Programu. Realizacja Programu kształtuje się na poziomie 86,02%, co jest bardzo dobrym wynikiem. Spora ilość zadań, z uwagi na swój charakter, realizowana jest na bieżąco, w zależności od aktualnych potrzeb. Część zadań, zwłaszcza z zakresu budowy sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej, została zrealizowana w poprzednim okresie sprawozdawczym.

Gmina oraz pozostałe jednostki pozyskiwali środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, takich jak dotacje z Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, Starostwa Powiatowego w Poznaniu oraz funduszy europejskich takich jak Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Fundusz Spójności czy Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny.

Władze Gminy Mosina przeznaczają znaczne nakłady finansowe na rozwój infrastruktury drogowej, wodociągowo-kanalizacyjnej czy też ochronę i utrzymanie zasobów przyrodniczych oraz terenów zieleni. Gmina wybiera te inwestycje, które z punktu widzenia potrzeb omawianej jednostki samorządu terytorialnego są najważniejsze i najpilniejsze, w stosunku do jakości środowiska i zdrowia mieszkańców. Oprócz zadań inwestycyjnych, które angażowały największe nakłady finansowe, jednostka rozdysponowywała również środki na gospodarkę odpadami komunalnymi, realizację Programu usuwania azbestu oraz edukację ekologiczną. Jednostki odpowiedzialne za współrealizację Programu Ochrony Środowiska również zrealizowały szereg zaplanowanych w harmonogramie zadań.

Ostatecznie realizację Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina za lata 2017-2018 ocenia się pozytywnie. Ocenę potwierdza przeprowadzona analiza wskaźnikowa realizacji Programu na terenie gminy. Wskazuje ona, że zwiększyła się długość podstawowych sieci infrastrukturalnych, takich jak sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa, a co za tym idzie, zwiększa się liczba mieszkańców mająca dostęp i korzystająca z infrastruktury mającej zapewnić poprawę jakości środowiska na terenie omawianej gminy. Zwiększyła się również ilość zebranych odpadów, w tym odpadów segregowanych, co świadczy o skuteczności działań edukacji ekologicznej. Odnotowana została również poprawa jakości powietrza w zakresie emisji ozonu.

Zaleca się kontynuację realizacji wyznaczonych zamierzeń, pozyskiwanie jak największej liczby partnerów inwestycyjnych oraz korzystanie z zewnętrznych środków finansowania, gdyż wielkość inwestycji oraz koszty związane z ich realizacją znacznie obciążają budżet Gminy.

Spis tabel

Tabela 1. Dane demograficzne (stan na 31.12.2018 r.).....	7
Tabela 2. Liczba ludności gminy Mosina w latach 2009-2018	8
Tabela 3. Bezrobocie (stan na 31.12.2018 r.).....	9
Tabela 4. Charakterystyka systemu energetycznego w gminie Mosina	10
Tabela 5. Surowce naturalne występujące na terenie gminy Mosina (stan na 31.12.2018 r.)	11
Tabela 6. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze gminy Mosina	14
Tabela 7. Realizacja zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Mosina, lata 2017-2018.....	25
Tabela 8. Wskaźniki monitoringu.....	52
Tabela 9. Stan rzecznych JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Mosina	60
Tabela 10. Stan JCWPd zlokalizowanych na terenie gminy Mosina	61
Tabela 11. Ilość odpadów komunalnych odebranych przez firmę wywozową na terenie gminy Mosina za lata 2016-2017	64

Spis rysunków

Rysunek 1. Gmina Mosina na tle powiatu poznańskiego.....	5
Rysunek 2. Plan gminy Mosina	6
Rysunek 3. Procesy demograficzne w gminie Mosina.....	8
Rysunek 4. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	9
Rysunek 5. Struktura użytków rolnych na terenie gminy Mosina [ha] (stan na rok 2014).....	13
Rysunek 6. Gmina Mosina na tle Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.....	16
Rysunek 7. Usytuowanie Wielkopolskiego Parku Narodowego na terenie gminy Mosina.....	17
Rysunek 8. Usytuowanie Rogalińskiego Parku Krajobrazowego na terenie gminy Mosina...	19
Rysunek 9. Usytuowanie Obszarów Natura 2000 dyrektywy siedliskowej na terenie gminy Mosina	21
Rysunek 10. Usytuowanie Obszarów Natura 2000 dyrektywy ptasiej na terenie gminy Mosina	22
Rysunek 11. Usytuowanie rezerwatów przyrody na terenie gminy Mosina	24